

Directa

publicació quinzenal

Núm 385

Del 19/5 al 1/6 de 2015

2 €

www.directa.cat

Les vaguistes de Movistar continuen en lluita contra l'empitjorament de les seves condicions laborals **8-11**

Col·lectius antifeixistes s'organitzen contra el casal ultradretà Ramiro Ledesma de Madrid **20-21**

Un muntatge teatral recorda l'obra de la prestigiosa escriptora Clarice Lispector **26-27**

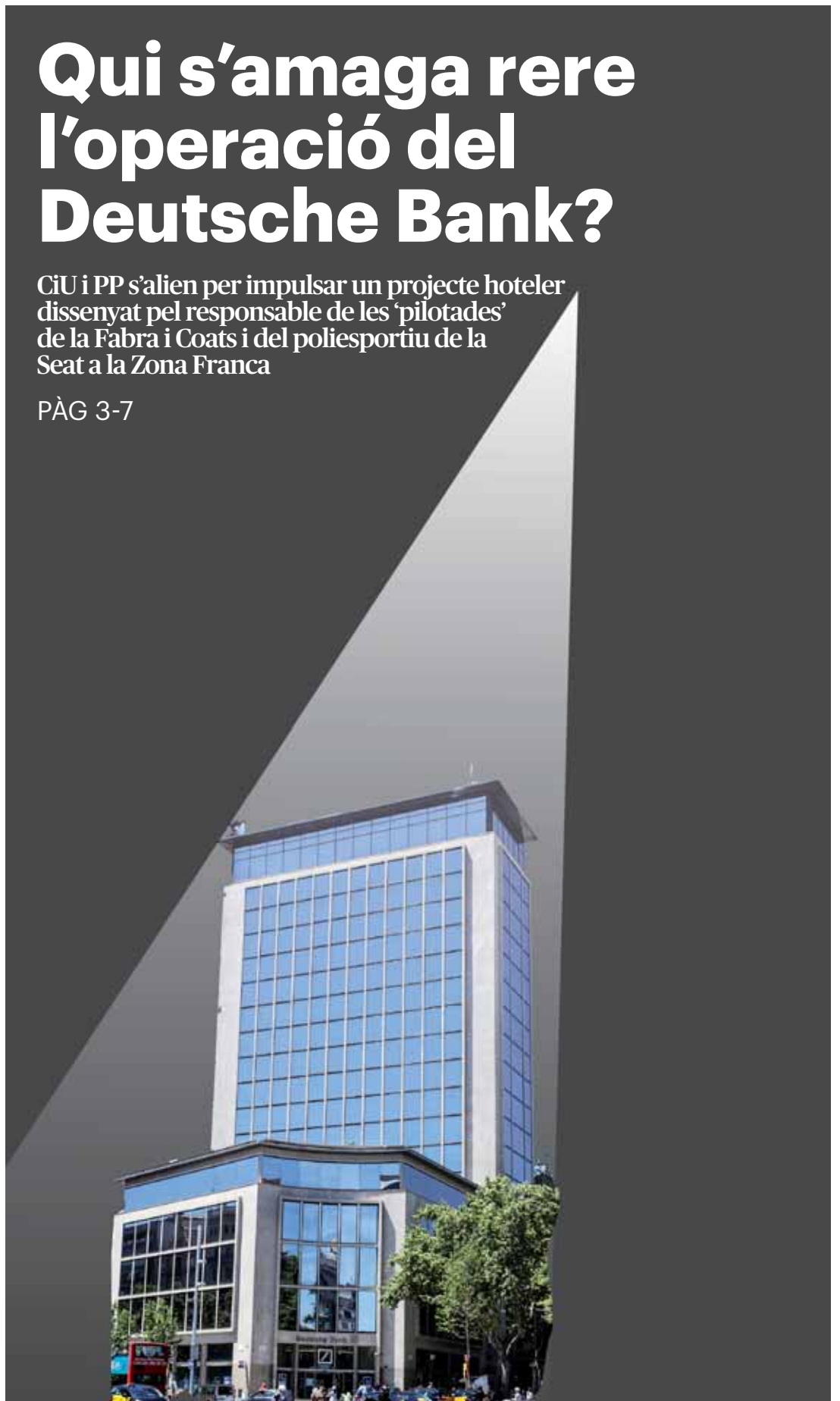
+SUPLEMENT:

Qui s'amaga rere l'operació del Deutsche Bank?

CiU i PP s'alien per impulsar un projecte hotel·ler dissenyat pel responsable de les 'pilotades' de la Fabra i Coats i del poliesportiu de la Seat a la Zona Franca

PÀG 3-7

/ PAU FABREGAT

D

Directa

publicació quinzenal

EDITA:
Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)
C. Riego núm. 37 baixos esquerra
08014 Barcelona
Tel: 935 270 982 / Mòbil: 661 493 117
directa@directa.cat
www.directa.cat

DIPÒSIT LEGAL: GI-1528-2005

LICÈNCIA CREATIVE COMMONS:
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra
Derivada 2.5

Aquesta publicació intenta escriure amb
un llenguatge no sexista i no androcèntric

La Directa no comparteix necessàriament
les idees expressades als articles d'opinió

QUI SOM?

Estirant del fil

David Bou i Victor Yustres

Al peu del canó

Marc Rude i Jesús Rodríguez

Miralls

Gemma Garcia

Cruïlla

Maties Lorente

Impressions

Adrián Crespo i Isabel Benitez

Roda el món

Oriol Andrés i Roger Suso

Poca Broma

Roger Pelàez

Expressions

Oriol Fuster i Joan Gener

La indirecta

Alex Romaguera

Coordinació web

Manel Ros i Eloi Latorre

Audi visuals

Sònia Calvó

Fotografia

Victor Serri

Il·lustració

Núria Frago i Ricardo Hermida

Correcció

Laia Bragulat

Edició

Ignasi Franch

Compaginació

Roger Costa Puyal

Disseny gràfic

Jose Téllez, Sergio Espin, Núria Ribes

i Hugo Cornelles

Gestió web

Talajos Koop.

Administració

Karminha

Difusió i Publicitat

Ferran Domènech

Comercial

Pau Fabregat

CORRESPONSALIES:

Baix Llobregat, Berguedà, Barcelonès
Nord, El Camp, Girona, L'Horta, Manresa,
Maresme, Menorca, Osona, La Plana Alta,
Ripollès, Sabadell, Solsonès, Terrassa, Terres
de l'Ebre, Terres de Ponent, Vallès Oriental

CONTACTES:

General directa@directa.cat

Redacció redaccio@directa.cat

Cultura expressions@directa.cat

Subscripcions subscripcions@directa.cat

Publicitat publicitat@directa.cat

Distribució distribucio@directa.cat

La 'Directa' rep un Premi 17 de maig contra la LGTBIfòbia i el reconeixement del 15-M

/ VICTOR SERRI

Victor Yustres / Àlex Romaguera

@victoryus3 / @AlexRomaguera

La darrera setmana, la DIRECTA ha estat de celebració: hem rebut dos premis que signifiquen molt per nosaltres tenint en compte el que simbolitzen i que també han entregat a col·lectius pels quals sentim molta estima i respecte, per la seva feina i pel que han representat i representen. El dijous 14 de maig, vam ser guardonades amb un Premi 17 de maig de l'Observatori contra l'Homofòbia per la nostra tasca de denúncia constant i crítica contra la LGTBIfòbia. Durant el mateix acte, també van ser premiades l'advocada Laia Serra, el diputat David Companyon, el periodista Paco Niebla i el col·lectiu antirepressiu Rereguarda en Moviment.

La DIRECTA sempre ha volgut prendre partit en la lluita contra l'homofòbia i la transfòbia, denunciar les vulneracions dels drets humans i assenyalar qui fomenta el discurs de l'odi. Per això hem explicat les accions contra la venda de llibres homòfobs d'El Corte Inglés o hem posat el focus sobre l'augment de les agressions homòfobes que pateixen joves i adolescents, ja sigui al Marroc, França, Rússia o Catalunya. La nit del 28 al 29 de juny de 2013, vam explicar amb indignació la batuda que es va dur a terme als bars d'ambient del Raval, un episodi que recordava perillosament els registres de Stonewall. També hem denunciat la serofòbia en l'àmbit laboral i la manca de suport institucional als col·lectius que lluiten contra l'estigmatització del VIH. I hem contribuït, també, a esquarterar la versió oficial d'un dels pitjors casos de brutalitat policial dels últims anys a la ciutat: la mort de Juan Andrés Benítez.

També ens hem fet ressò de les victòries: la més gran, una llei contra la LGTBIfòbia creada des de les entitats i pionera a tot el món. Tot i així, també vam denunciar la manca de desplegament i difusió de la llei 100 dies després de l'aprovació. I cada 17 de maig i cada

28 de juny, també hem estat al carrer cobrint la lluita contra l'homofòbia i per l'alliberament LGTBI. La nostra tasca té sentit gràcies a col·lectius com l'Observatori, la FAGC, Gais Positius o tants d'altres que continuen lluitant i forjant societats lliures de masclisme i homofòbia. Aquesta és la nostra millor notícia.

15-M: el reconeixement de les places

La setmana passada, també va tenir lloc el quart aniversari del 15-M, una implosió social sense la qual no podem entendre les noves formes d'articular el malestar i les alternatives al sistema dominant. Algunes s'expressen a través de la participació electoral i altres des del carrer, les places i les viles del nostre país. En el marc d'aquest aniversari, la nostra publicació va ser reconeguda al costat de les lluites que van aflorar a les places la primavera de 2011. El dissabte dia 16 a la plaça de Catalunya de Barcelona, el 15-M va valorar aquest conjunt d'experiències: la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca, la Marea per la sanitat pública, els grups antirepressius Rereguarda en Moviment i Ojo con tu ojo o la Plataforma per una Educació Pública i de Qualitat. També van ser homenatjades les encausades del Parlament, Tanquem els CIE, Prostitutes Indignades, la gent afectada per l'operació Pandora, els autors del documental *Ciutat Morta*, l'Àgora Juan Andrés Benítez, la revista *Cafèamblet* i altres grups que, al marge de les institucions, s'enfronten a les injustícies i practiquen un altre model de relacions socials, econòmiques i humanes.

Com a finestra d'aquests col·lectius, la DIRECTA volem reconèixer el 15-M com a espai de trobada de totes les qui, amb el seu exemple, fan possible avançar cap a un món més lliure i just. Mil gràcies! Ens trobem als carrers! ◀

VOLEM SABER LA TEVA OPINIÓ: Quin article t'ha agradat més del número? Què hi trobes a faltar? Quins canvis hi faries? Quins temes no toquem i podríem tractar?

ESCRIU-NOS a directa@directa.cat **PARTICIPA!** #Directa385

L'aliança entre CiU i el PP per tirar endavant el projecte que pretén convertir el Deutsche Bank en un hotel de luxe suposarà que el sòl de la finca del passeig de Gràcia multipliqui per quatre el seu valor i passi de valer 13,7 milions d'euros a costar-ne 58. Rere la sucosa operació, hi ha Josep Maria Farré, actual responsable del fons inversor KKH i antic conseller delegat de Renta Corporación, una de les empreses protagonistes de l'esclat de la bombolla immobiliària a Barcelona.

CiU i PP tornen a inflar la bombolla especulativa

Amb l'aixopluc de l'Ajuntament de Barcelona, les antigues responsables de la crisi immobiliària aterren a les zones més cotitzades de la ciutat i adapten el seu negoci al sector dels hotels de luxe

L'edifici del Deutsche Bank, als jardins de Gràcia / VICTOR SERRI

Joan Mas Autonell / Marc Iglesias

El juliol de 2014, KKH Property Investors va comprar l'edifici del Deutsche Bank, situat a la cantonada del passeig de Gràcia i la Diagonal, amb l'objectiu de reconvertir-lo en un hotel de luxe que funcionaria sota la marca de la cadena internacional Four Seasons. Tot i que el preu de l'operació no es va fer públic, es calcula que KKH va adquirir l'immoble després de pagar 90 milions d'euros a Global d'Inversions Patrimonials SL, una societat participada per les famílies andorranes Reig, Arqué i Ribas.

KKH Property Investors és el fruit de l'acord establert entre KKH Capital Group, empresa amb seu a Luxemburg fundada per Josep Maria Farré, i Perella Weinberg Real Estate, un fons d'inversió nord-americà que gestiona la fortuna del multimilionari Joseph Perella a Europa. Tot i que la majoria dels diners surten de la butxaca de Perella, qui coneix el territori i dirigeix les inversions és Farré. L'experiència d'aquest últim en el sector immobiliari i la seva agenda de contactes de l'època en què feia d'alt executiu de Renta Corporación són el seu aval més destacat.

Mentre Farré hi va treballar, Renta Corporación va protagonitzar diverses caramboles especulatives que li van generar grans beneficis econòmics. Entre elles, destaquen els casos de Can Fabra, a Sant Andreu, i de l'antic poliesportiu de la SEAT a la Zona Franca. Pocs mesos després d'adquirir aquestes propietats, Renta Corporación les va vendre a l'Ajuntament de Barcelona, aleshores sota govern socialista, i en va obtenir uns beneficis valorats en 35 milions d'euros.

Un ajuntament 'business friendly'

Convertir l'edifici del passeig de Gràcia en un hotel de luxe no és senzill. Per començar, tot i que l'edifici actual té 14.000 metres quadrats construïts, el planejament vigent determina per a la finca una edificabilitat màxima de 4.457 metres quadrats. A més, l'immoble no es troba alineat ni a la banda del passeig de Gràcia ni a la banda de la riera de Sant Miquel, fet que el situa fora d'ordenació.

Per acabar-ho d'adobar, l'augment d'edificabilitat que els promotors consideren necessari per l'hotel només és possible si s'hi deriven metres quadrats provinents d'altres finques de la ciutat. Sortosament per KKH, el govern de Xavier Trias ha treballat braç a braç amb els promotors per fer-ho possible, fidel a la seva política *business friendly*.

Aquesta col·laboració no s'ha reduït a la urgència amb què s'ha tramitat l'expedient, sinó que també ha comptat amb la intervenció d'Antoni Vives, tercer tinent d'alcalde i regidor d'urbanisme, que ha ajudat KKH a trobar part dels metres quadrats edificables que necessitava (veure infografia, pàgina 5). Aquesta part de l'operació s'ha concretat mitjançant dos acords de KKH amb la Fundació Pere Relats

Continua a la pàgina següent >>>

>>> Ve de la pàgina anterior

i amb els Lluïsos de Gràcia, entitats que posseïen dues finques amb drets d'edificabilitat que ara es traslladaran a l'edifici del passeig de Gràcia.

Com a generosa contrapartida, KKH donarà l'immoble de la Fundació Pere Relats (l'antic taller Masriera del carrer Bailèn, convertit en teatre el 1933 i tancat al públic des dels anys cinquanta) a l'Ajuntament perquè el destini a un equipament públic.

Urbanisme de plusvàlua

Malgrat la bona predisposició de CIU, però, els seus vots no eren suficients per garantir la tramitació del projecte. L'acord amb el grup municipal del PP presidit per Alberto Fernández Díaz ha esdevingut clau per aconseguir l'aprovació inicial del projecte. Aquest fet es va produir el 22 de gener d'enguany a la comissió d'Habitat Urbà de l'Ajuntament de Barcelona.

Gràcies a aquesta votació favorable, KKH aconseguirà una plusvàlua molt important derivada de la requalificació urbanística del terreny. Tal com explica el mateix projecte presentat per KKH, d'acord amb el planejament actual, s'atorga un valor de 13,7 milions d'euros al sòl de l'edifici del passeig de Gràcia. Un cop acabada la modificació del PGM, però, el preu de la finca s'eleva fins als 58 milions. Tot i que aquest increment del preu obliga la promotora a pagar més de 5,5 milions d'euros a l'Ajuntament, el negoci és poc més que rodó.

L'altra despesa a què haurà de fer front KKH té un component d'excepcionalitat que ha generat sorpresa entre el veïnat. L'augment de l'edificabilitat que proposa la modificació del PGM implica la cessió d'un 20% del nou sostre edificable per ser destinat a zona verda. Això obliga els promotors a cedir gairebé dos mil metres de sòl. D'aquests, gairebé mil s'ubicaran a la finca de l'antic taller Masriera, però la resta es monetitzaran i se substituiran pel seu equivalent econòmic

(una mica més de quatre milions d'euros). Aquesta pràctica, que no té precedents a la ciutat, és rebutjada pel veïnat, que reclama la zona verda pel barri de Gràcia.

L'equip de KKH

Des que va crear KKH, Josep Maria Farré ha incorporat diversos antics càrrecs de Renta Corporación al seu equip. Lola Sánchez, per exemple, és l'actual directora de finances de KKH i va ocupar la mateixa posició a Renta Corporación entre 2001 i 2009. Un altre cas és el de Miriam Barahona, cap d'organització a KKH des de principis de 2013.

Barahona té un passat marcat per lligams estrets amb Renta Corporación i amb les altes esferes del PP de l'àrea metropolitana. A l'època de Júlia García-Valdecasas, entre 1996 i 2004, Barahona va ser assessora de seguretat de la delegació del govern espanyol a Catalunya. Poc després, va saltar a Renta Corporación, on va treballar com a directora del gabinet de vicepresidència fins al 2008 i com a gerent de desenvolupament comercial i executiva al departament d'adquisicions fins que va deixar l'empresa, el 2011. Entre 2012 i gener de 2013, Barahona va exercir, durant vuit mesos, com a coordinadora d'àrea de govern i recursos humans a l'Ajuntament de Badalona, encapçalat pel controvertit Xavier García Albiol.

A banda, Farré també va incorporar a KKH Jordi Bono i Eduard Alié, dos personatges amb un llarg bagatge en el món dels negocis immobiliaris. Bono va ser el director general de la companyia barcelonina Grupo Zenit, mentre que Alié n'era el president. L'empresa, en un principi centrada en la rehabilitació d'habitatges, també va obtenir molts rendiments amb la promoció immobiliària durant el boom del totxo a través de diverses operacions en l'àmbit estatal. Al llarg de la dècada dels 2000, entre molts altres projectes, Grupo Zenit va invertir més de 100 milions d'euros en la promoció de centenars d'apartaments a la Costa del Sol. També es va encarregar de rehabilitar 169 habitatges del casc antic de Barcelona. ◀

L'associació socio-cultural els Lluïsos de Gràcia ha venut drets d'edificabilitat per possibilitar l'operació / VICTOR SERRI

L'antic centre d'Agrupació Mútua també està destinat a convertir-se en un hotel de luxe / V. S.

Els negocis de KKH

El fons d'inversió liderat per Josep Maria Farré té diversos projectes hotelers a Barcelona

KKH va aterrar a la ciutat comtal el 2012. Abans de l'operació del Deutsche Bank, el fons d'inversió ja va comprar diversos edificis per reconvertir-los integralment en hotels. El conjunt de les operacions hauria tingut un cost total de 90 milions d'euros. A causa del col·lapse turístic que viu Ciutat Vella, el grup va prioritzar l'establiment dels seus negocis hotelers a l'Eixample: va comprar tres edificis als carrers Balmes, Provença i Ausiàs March.

Una altra de les adquisicions importants de KKH va ser la de l'antic centre de l'Agrupació Mútua i el seu edifici contigu, al cor de la Gran Via. Al cap d'un temps, el fons d'inversió va pactar la venda dels dos immobles per 25 milions d'euros a WSF Group, una companyia austríaca que té la idea d'obrir-hi un hotel de luxe l'any que ve. KKH, que no s'ha desmarcat completament del projecte, hi mantindrà una participació com a soci minoritari.

El juliol de 2014, a través de KKH Property Investors, el grup va fer una inversió de vint milions d'euros per obtenir la propietat d'un altre edifici d'oficines a l'avinguda Francesc Cambó, al costat del mercat de Santa Caterina. Com en els altres casos, el fons inversor vol transformar l'immoble en un hotel de prop de 100 habitacions. El dissenyaria l'arquitecte Carlos Ferrater, autor d'establiments d'alta gamma com l'hotel Mandarin Oriental o el Juan Carlos I. L'objectiu és inaugurar l'hotel a mitjan 2016. Inflada amb projectes d'aquest tipus, sembla que la bombolla hotelera de Barcelona no té aturador. Fins quan aguantarà?

L'OPERACIÓ DEL **DEUTSCHE BANK**, PAS A PAS

Convertir l'edifici en un hotel de luxe requereix una complexa operació d'enginyeria urbanística

LA MEDIACIÓ D'ANTONI VIVES

Vuit dies abans que els vots de CiU i el PP decidissin l'aprovació inicial del projecte per transformar l'edifici del Deutsche Bank en un hotel de luxe, els Lluïsos de Gràcia signaven una escritura d'opció de compra sobre l'edificabilitat de la finca amb KKH, l'empresa promotora. El tracte, tal com va explicar Oriol Hosta, president dels Lluïsos, a la revista *Carrer*, es va tancar gràcies a la mediació del convergent Antoni Vives. En paraules d'Hosta: "Ell ens va parlar d'aquest possible comprador. Dies després, ja rebíem la visita d'unes persones de KKH i negociàvem. L'única condició que posaven era que tenien pressa".

LA RODA DE PREMSA D'ALBERTO FERNÁNDEZ DÍAZ

L'interès de KKH per comprar edificabilitat als Lluïsos de Gràcia i a la fundació Pere Relats per traslladar-la a l'edifici del passeig de Gràcia s'explica per la voluntat dels promotors de fer un edifici més alt i més gran. L'objectiu és passar de l'actual torre de 67 metres a una de nova que arribaria fins als 98 metres d'alçada. Per això, igual que va fer amb els Lluïsos, KKH va negociar amb la Fundació Pere Relats, propietària de l'antic Taller Masriera, una opció de compra sobre els més de 4.300m² d'edificabilitat d'aquesta finca del carrer Bailèn. L'acord es va signar el 23 de desembre de 2014. Com a contrapartida, KKH donaria l'edifici del carrer Bailèn a l'ajuntament per que hi fes un equipament. L'encarregat de presentar aquesta operació a la premsa va ser Alberto Fernández Díaz, cap del grup popular al consistori, que va convocar els mitjans davant l'antic taller Masriera el 19 de gener passat.

DISCONFORME AMB EL PLANEJAMENT URBANÍSTIC VIGENT

Tot i que l'edificabilitat derivada del planejament vigent estableix un màxim de 4.457 m², el sostre actual del Deutsche Bank supera els 14.000 m². És a dir, l'immoble té 9.606 m² fora d'ordenació. Contràriament al que va passar amb altres *edificis singulars* com el Banc Atlàntic o la Torre Colón, la revisió del planejament de 1976 no va reconèixer el règim *especial* al Deutsche Bank i el va deixar en situació de disconformitat. A més, com recorda el veïnat a les al·legacions presentades al projecte, planejaments posteriors com el Pla especial de millora, protecció i reforma interior de la Vila de Gràcia, aprovat definitivament l'any 1986, van actuar de la mateixa manera. En cas de ser definitivament aprovat, l'actual procés de modificació del PGM permetria que KKH regularitzés aquesta situació.

UN PERMÍS DE L'ALCALDE PORCIOLES

Situat al número 111 del passeig de Gràcia, l'edifici del Deutsche Bank es va construir l'any 1960. Tal com explica la Plataforma Gràcia cap a on vas?, l'obra es va executar emparada per una llicència de *zona especial d'edificació singular*. Aquesta llicència, concedida durant el mandat de l'alcalde Porcioles, tenia caràcter *especial*, és a dir, se saltava la normativa del Pla Comarcal de Barcelona de 1953, vigent en aquell moment.

Saquejos milionaris de les **arques públiques**

Renta Corporación va guanyar vint milions d'euros per la venda de Can Fabra a l'Ajuntament de Barcelona i quinze milions més amb la venda de l'antic poliesportiu de la SEAT a la Zona Franca. Quan es van comprar els terrenys, el 2005 i el 2006, Josep Maria Farré era el conseller delegat de la corporació.

Joan Mas Autonell / Maties Lorente
@mtsloriente

El juliol de 2007, el boom immobiliari continua la seua expansió, aliè a la crisi del sector que es viurà a partir de 2008. A Barcelona, Renta Corporación certificava el bon moment pel qual passava -que li va permetre quintuplicar els seus beneficis durant el període 2002-2006- comprant la nova seu de la companyia per 60 milions d'euros. Això exemplificava la fortalesa d'una empresa "caracteritzada per la compra, la transformació i la venda d'edificis i sòl", com informaven a la nota de premsa publicada arran del tracte.

Renta Corporación es va convertir, així, en una de les immobiliàries més reconegudes de Barcelona, tot i que també operava a Madrid i a altres capitals europees com Londres i Berlín. Va ser durant aquest període, entre 2005 i 2007, quan va dur a terme diverses operacions urbanístiques a Barcelona que van aixecar les sospites del moviment veïnal i de l'oposició política contra l'equip de govern a l'Ajuntament del moment, encapçalat pel PSC de Joan Clos, primer, i de Jordi Hereu, més tard. En aquells temps, Josep Maria Farré, actual cara visible de KKH, era l'home fort d'Hernández Cabanyes al front de Renta Corporación.

Els vint milions per Can Fabra

Renta Corporación va comprar l'última part que encara funcionava del recinte fabril de la Fabra i Coats, a Sant Andreu de Palomar, en

setembre de 2005. Tot i que no hi ha xifres oficials del tracte de la immobiliària amb la multinacional anglesa Coats PLC, fonts del sector asseguraven que l'acord s'havia tancat en uns 30 milions d'euros. L'operació va ser liderada per Renta Corporación, tot i que l'Ajuntament ja controlava part del complex, on es va fer una biblioteca pública, un centre cívic i un parc.

Només tres mesos després de la compra de la fàbrica per part de l'empresa d'Hernández Cabanyes, el consistori barceloní va tornar a comprar l'edifici a la companyia, però, en aquest cas, pagant 50 milions d'euros, una operació que havia fet augmentar el preu de l'edifici vint milions d'euros en només un trimestre. "Per justificar la jugada i no pagar el cost polític d'obrir les arques municipals per finançar-la, el consistori va canviar una part dels diners per permutes de terrenys i d'edificabilitat i va signar un conveni amb la companyia que és tot un tractat de prestidigitació urbanística", afirmava Marian Colomé en un article titulat "La Barcelona de Renta Corporación", publicat al número 103 de la revista veïnal *La Veu del Carrer* l'estiu de 2007.

El conveni va ser dirigit en tot moment per Xavier Casas, primer tinent d'alcalde d'Urbanisme i molt proper a Joan Clos, segons explica Colomé. En el tracte, com a permuta econòmica, l'Ajuntament transferia una part dels metres d'edificabilitat que Renta Corporación tenia a Can Fabra cap a d'altres indrets de la

Les sigles que controlen el consistori han canviat respecte als temps de la bombolla, però, als despatxos i les notaries on se signen els tractes, els noms són els mateixos DE fa vuit anys

ciutat. Els terrenys bescanviats passaven a ser d'ús privat, tot i que, en un principi, s'haurien d'haver destinat a usos públics. "De moment, ja se n'han concretat tres: un solar entre l'avinguda Diagonal i el carrer Pallars (al barri de Diagonal Mar i el Front Marítim) amb un dret d'edificació de 7.800 metres quadrats de sostre per a habitatge lliure; recentment, un altre a la Via Augusta 282-284 (les Tres Torres), i un tercer a l'avinguda del Tibidabo (Sant Gervasi-la Bonanova)", deia Colomé.

Quinze milions més a la Zona Franca

Menys d'un any després, Renta Corporación va adquirir un altre conjunt d'equipaments important de la ciutat de Barcelona. Es tractava de l'antic poliesportiu del personal de la SEAT, al barri de la Marina, a la Zona Franca. El poliesportiu va funcionar fins al juny de 2006, quan l'empresa que el gestionava va decidir cessar l'activitat. Un mes més tard, en juliol de 2006, l'empresa va comprar els terrenys per quinze milions d'euros. A través d'una maniobra semblant a la que ja s'havia fet amb Can Fabra, l'Ajuntament de Barcelona, encapçalat per Hereu, va aprovar la compra dels antics terrenys de la SEAT. En aquest cas, Renta Corporación va veure duplicada la seva inversió en menys d'un any, amb una operació que es va tancar en 29 milions d'euros, sense comptar-hi l'IVA.

"Per què l'Ajuntament proposa la compra d'uns terrenys per 29 milions d'euros quan, fa un any, van ser venuts per quinze?". Fins i tot el portaveu de CIU a l'Ajuntament en aquell moment, Antoni Vives, es preguntava pel la rendibilitat de l'operació a la comissió de presidència del consistori celebrada en juliol de 2007. Per la seva banda, el gerent d'Urbanisme de l'Ajuntament de l'època, Ramon Messeguer, en unes declaracions a EFE, assegurava que el preu "havia estat raonable", que se situava "dins dels paràmetres del mercat immobiliari" i que permetia que l'Ajuntament recuperés "una finca estratègica per al barri". Anys més tard, en 2012, Messeguer seria un dels càrrecs polítics imputats en el cas de l'hotel del Palau de la Música.

A la Barcelona postolímpica i postbombolla urbanística d'avui dia, tant les companyies que hi operen com les sigles que controlen el consistori han canviat, però, als despatxos i les notaries on se signen els tractes, els noms són els mateixos DE fa vuit anys: Josep Maria Farré va impulsar KKH anys després d'abandonar Renta Corporación. Antoni Vives, l'actual tercer tinent d'alcalde i regidor d'Urbanisme amb l'equip de Trias, ha estat un dels mitjancers en el tracte entre KKH i els Lluïsos de Gràcia per aconseguir la modificació del pla general que afecta l'edifici del Deutsche Bank al passeig de Gràcia de Barcelona. ♦

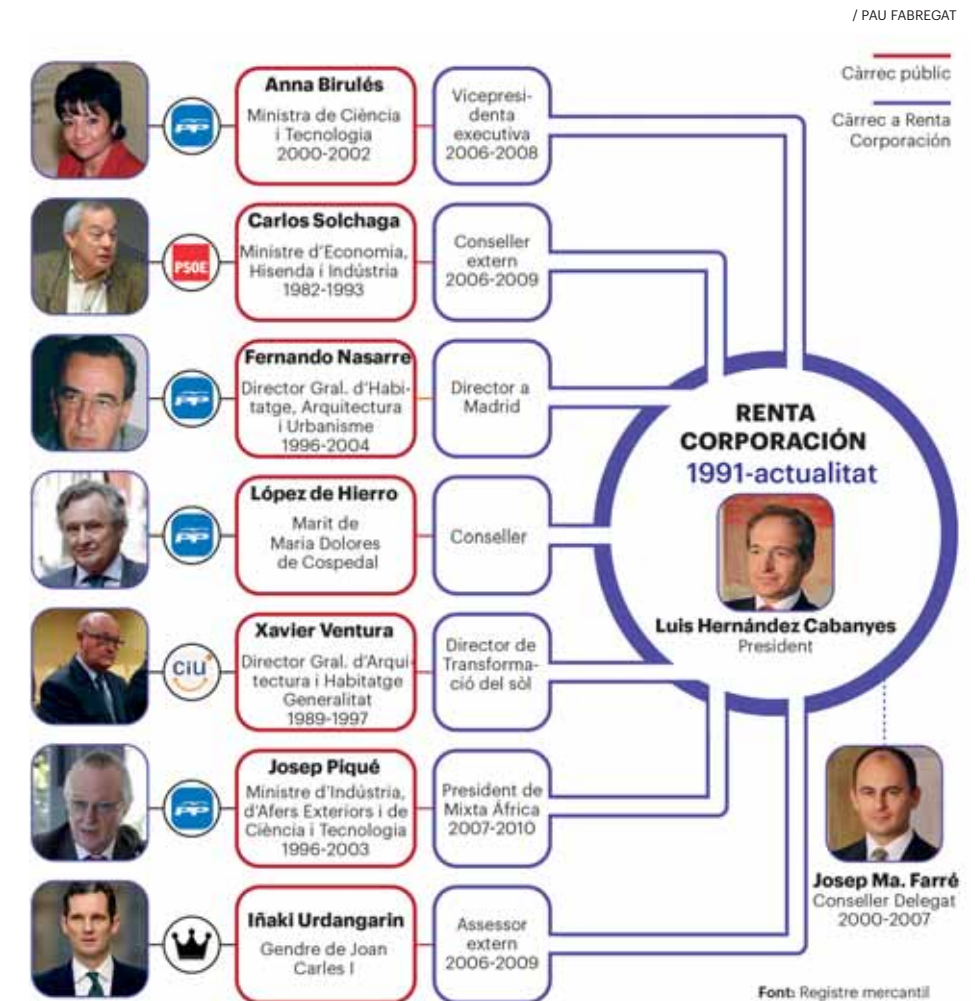
DEL PODER POLÍTIC A LA DIRECCIÓ DE RENTA CORPORACIÓN

Entre el personal fixat per aquesta empresa, trobem polítics de CiU (Francesc Xavier Ventura) i del PP (Fernando Nasarre, Anna Birulés, Josep Piqué) i persones tan ben relacionades com Ignacio López del Hierro (marit de Maria Dolores de Cospedal) i Iñaki Urdangarin

Els lligams entre Renta Corporación i el poder polític eren molt profunds. Diverses persones significades que van ocupar posicions de responsabilitat a l'empresa anteriorment havien estat alts càrrecs polítics a les administracions públiques. La trajectòria de Francesc Xavier Ventura és un dels casos més clars: director general d'Urbanisme de la Generalitat entre 1989 i 1997 en representació de CiU, a finals de 2004, va passar a ser director del departament de transformació de sòl de Renta Corporación. La seva funció es basava a efectuar les tramitacions urbanístiques que convinguessin per donar via lliure a la promoció i la construcció d'obra nova als terrenys del grup immobiliari.

A escala estatal, les portes giratòries d'excàrrecs polítics que van saltar a les altes esferes del món empresarial a través de Renta Corporación encara són més evidents. Fernando Nasarre, director general de l'àrea d'Habitatge, Arquitectura i Sòl del Ministeri de Foment durant les dues legislatures de govern de José Maria Aznar (1996-2004), va fer el pas a la direcció de la delegació de Renta Corporación a Madrid el 2005. L'any següent, la companyia va contractar Carlos Solchaga, exministre d'Economia, Hisenda i Indústria pel PSOE entre 1988 i 1993, com a conseller extern. Aquesta manera d'actuar no va acabar aquí: el mateix 2006, quan Josep Maria Farré encara era conseller delegat, l'empresa va col·locar Anna Birulés, exministra de Ciència i Tecnologia amb el PP entre 2000 i 2002, a la vicepresidència executiva. A més, Birulés comptava amb un 1,9% del les accions de la companyia, que en aquella època equivalia a 8,37 milions d'euros.

Josep Piqué, exministre d'Indústria, Exteriors, Ciència i Tecnologia durant els dos governs de l'era Aznar, també va establir una estreta relació amb els entorns de Renta Corporación. De 2007 a 2010, Piqué va ser president de Mixta Àfrica, una empresa dedicada a la construcció d'habitatges de baix cost al continent africà que es va fundar com a filial de Renta Corporación. D'altra

banda, el 2010, quan la companyia havia iniciat la seva davallada, el grup immobiliari va fitxar Ignacio López del Hierro, marit de la secretària general del PP, Maria Dolores de Cospedal, com a conseller.

Les connexions entre Renta Corporación i les òrbites de les oligarquies estatals arribaven fins a la mateixa casa reial: Iñaki Urdangarin va ser assessor extern de Mixta

Àfrica entre 2006 i 2009. El gendre de Joan Carles I va rebre un volum total de 384.000 euros de la filial de Renta Corporación. En una sola factura, Mixta Àfrica li va arribar a pagar 174.000 euros. Els diners es van depositar als comptes d'Aizoon SL, una societat que Urdangarin tenia en propietat juntament amb la infanta Cristina. En el context del sumari del cas Nóos, el jutge José

Castro va citar a declarar Luis Hernández de Cabanyes, Eri Nemoto i Marcel Escribà, principals responsables de l'empresa durant l'època dels tractes amb Urdangarin. Durant les preguntes que els van fer des del jutjat, cap d'ells no va respondre exactament quines eren les funcions laborals que tenia el marit de la infanta a Mixta Àfrica. Encara ara, no s'han aclarit.

/ PAU FABREGAT

— Càrrec públic
— Càrrec a Renta Corporación

La revolta de les **escales**

Una marea blava surt al carrer, impulsada per les plantilles d'una desena d'empreses contractades per Telefónica i per milers de persones autònomes que han vist empitjorar greument les seves condicions laborals

Les escales són el símbol de la lluita de les vaguistes de Movistar / GORKA LEIZA

Jesús Rodríguez
@albertmartnez

“F acturen uns 700 euros bruts. Descomptant cotxe, benzina i màquina de fibra, els queden entre 200 i 300 euros nets. Per això s’han posat el ganivet a la boca i han sortit a lluitar en aquesta vaga”. Així d’explícit es mostra Aitzol Ruiz, impulsor del comitè de vaga i una de les cares visibles de la revolta de les escales que, des de principis d’abril, ocupa els carrers de Barcelona, Madrid, Bilbao i Sevilla, entre altres ciutats de l’Estat espanyol. Ruiz parla dels treballadors i les treballadores autònomes, que són l’últim esglaó de la llarga cadena de precarització laboral en què ha derivat una plantilla inicial de 80.000 persones que, fa una dècada, estaven contractades per Telefónica. La fragmentació de l’empresa en una desena de contractes i centenars de subcontractes –a la província de Barcelona, hi consten fins a 624 societats mercantils que treballen per a la companyia presidida per César Alierta– ha comportat un empitjorament greu i constant de les condicions laborals. La nòmina d’una empleada fixa de Telefónica és de 2.008 euros bruts al mes, però la majoria de professionals que instal·len línies d’ADSL o fibra òptica estan a sou de les contractes. A Barcelona, una oficial de primera que treballi per Cotronic –una de les empreses on han anat a parar alguns dels milers de tècnics i tècniques de la multinacional– rep 1.480 euros bruts, un 26% menys que a l’empresa matriu, per fer la mateixa feina. En algunes províncies de l’Estat espanyol, aquest sou encara és més baix i pot arribar als 900 euros.

El pitjor grau de precarització, però, és el que pateix el personal de les subcontractes i les persones autònomes. Cada

subcontracta dóna feina a menys de 50 persones; d’aquesta manera, la plantilla no té dret a un comitè d’empresa. En molts casos, són empreses amb menys de deu persones treballadores i, per tant, tampoc no hi ha delegació sindical. “Quan s’amplia la plantilla, creen una altra societat mercantil; *tontos* no ho són. Els treballadors no reivindiquen perquè saben que, si ho fan, ja no tornaran a treballar. No hi ha ningú blindat ni protegit per poder lluitar”, explica Ruiz. Al seu parer, la desprotecció sindical és una de les pitjors conseqüències de la fragmentació empresarial: “Tots els drets que havíem aconseguit els treballadors de Telefónica, com l’antiguitat i els serveis de guarderia, ara, els hem perdut. A més, s’ho han muntat de tal manera que la plantilla ho té molt difícil per plantar cara”.

Objectius inassumibles

A les subcontractes, es cobra un sou mínim de 700 euros, però s’ha instaurat un contracte anomenat *bucle*, que estipula que, a partir dels 175 punts mensuals, la nòmina augmentarà en funció de la feina extra que superi aquest topall. “Les regles de la partida són: si fas un mínim de 175 punts al mes, tot el que passi d’aquí ho cobraràs a set euros per punt. Si no arribes al mínim, en teoria, no et poden acomiadar, però sí que han fet fora gent per aquest motiu”, ens explica el vaguista, que fa divuit anys que treballa a la companyia. A conseqüència d’aquesta norma, la competitivitat entre les treballadores ha augmentat, sobretot tenint en compte que les que no arriben als

175 punts passen a una llista negra, on es registren els punts negatius que deuen a l’empresa. Per entendre el volum de feina que suposa tot això, només cal posar un exemple: una instal·lació d’ADSL, que estava valorada en 2,05 punts, ara es valora en 0,45.

“Nosaltres vam fer una denúncia perquè això implica que jo he de córrer més per arribar a la producció mínima i estic pujant a vuit metres d’alçada... Ja hem tingut un mort i molts accidents perquè, per intentar arribar a aquesta producció mínima i no entrar a la llista negra, fet que suposa el risc de ser acomiadat, t’hi deixes la pell. El mercat laboral està com està i no vols perdre la feina”, denuncia Ruiz.

Les enquestes de valoració

“Només seran dos minuts. Podria valorar de l’1 al 10 el grau de satisfacció de la feina feta pel nostre tècnic instal·lador?...”. Aquestes paraules *innocents*, que estem acostumades a sentir després d’una reparació o de la instal·lació d’una nova línia telefònica o d’Internet, tenen conseqüències per al personal. La companyia exigeix que la mitjana de satisfacció se situï als 9,5 punts sobre 10. Si una clienta fa deu dies que no té connexió, malgrat que la feina del personal tècnic hagi estat impecable, això tindrà un reflex en les respostes a l’enquesta, consideren les vaguistes. A més, si es torna a avariar la línia en el termini d’un mes després d’una reparació, el personal tècnic l’ha de reparar gratis, sense que la companyia assumeixi cap despesa laboral. ◀

Un pols amb Telefónica, però també amb **CCOO** i la **UGT**

Les mobilitzacions se centren a assenyalar la desproporció dels sous entre la direcció de l'empresa i el personal subcontractat, però també denuncien el paper que han jugat les grans centrals sindicals en el conflicte

Les 'cadena's de l'empresa multinacional

Tot i que hi ha diverses operadores, Telefónica és la propietària de tota la línia i és qui atorga la llicència al personal tècnic. Encara que la persona treballadora estigui contractada per Jazztel o Orange, per poder dur a terme la seva activitat necessita la credencial emesa per Movistar. Aquest monopoli suposa una greu amenaça per a les vaguistes: "Si una fàbrica t'acomia com a represàlia per l'activitat sindical, te'n pots anar a treballar a una altra fàbrica, però, si papà Movistar t'inhabilita i et retira la targeta, no pots treballar enlloc del sector. I el que sabem fer és muntar línies de telèfon. És com si treuen la llicència a un metge", assenyala el tècnic Ariel Paso. "És un risc que assumim, sobretot els que hi posem la cara. Però aquestes targetes són les nostres cadena's".

J. R.
@albertmartnez

Acció contra la seu
barcelonina de CCOO
/ GORKA LEIZA

'Que no, que no, que no ens representen' és un dels lemes que se senten més a les concentracions de la marea blava. Fa referència a les cúpules sindicals de CCOO i la UGT, que el 6 de maig van signar un acord amb Telefónica, la CEOE i la patronal Confemetal, arran del qual van decidir desconvocar la vaga parcial que havien impulsat en paral·lel a l'aturada total i indefinida decidida pel comitè de vaga. AST, CGT i COBAS han estat els que han donat cobertura sindical legal a l'acció de les vaguistes, que, al seu torn, han qualificat de "pantomima" el paper protagonitzat per les grans centrals sindicals. Aquests dies, les cercaviles dels piquets celebrades a Barcelona han passat per les seus de CCOO i la UGT: hi han llançat ous i les han empastifades amb cartells i adhesius.

Un dels moments més àlgids de la protesta es va viure el 9 de maig a l'avinguda del Portal de l'Àngel de Barcelona, quan un centenar de treballadors i treballadores van entrar a la botiga de Telefónica-Movistar, que allora és la seu permanent del Congrés Mundial de Mòbils. Amb el suport de Iaioflautas, la PAH, la COS, l'Assemblea Grogà, la Marea Blanca, la IAC, la CGT, la CUP i Barcelona en Comú, entre altres, les vaguistes van prendre l'edifici durant tot el dia. Van forçar una reunió amb la direcció de la territorial de Llevant de la companyia, presidida per Kim Faura i Bruno Vilasaras. L'encontre, que es va celebrar 48 hores més tard al gratacel que Telefónica ostenta

al número zero de l'avinguda Diagonal, no va desbloquejar el conflicte. Faura va entregar un escrit al comitè de vaga, en què s'afirmava que, durant l'ocupació, els directius s'havien vist "obligats a subscriure un document, condició inexcusable per l'abandonament pacífic de la botiga del portal de l'Àngel per part dels manifestants", en què es comprometien a celebrar aquesta reunió per abordar una sèrie de punts sobre els quals no estaven legitimats per parlar. El comitè de vaga ho ha interpretat com un cop de porta a les negociacions, però, malgrat tot, manté l'aturada indefinida.

Per fer que la protesta sigui sostenible en el temps, el personal en vaga ha creat un pot de resistència, al qual tothom pot fer aportacions econòmiques. Fins ara, han recollit prop de 50.000 euros, que s'han destinat a les famílies de les vaguistes en situacions més precàries. Com a gest de solidaritat, la CUP Barcelona ha cedit els seus espais electorals gratuïts als mitjans de comunicació públics al comitè de vaga perquè pugui trencar el silenci mediàtic induït per la companyia. Cal recordar que Telefónica i El Corte Inglés són els dos principals anunciants als diaris, les ràdios i les televisions de l'Estat espanyol.

Podeu trobar més informació de la vaga i del pot de resistència al bloc:
<http://telefonica.blogspot.com/es/>

Dirigents de la companyia van donar un cop de porta als sindicats AST, CGT i COBAS després d'haver-se compromès a negociar

Ingressos personal tècnic autònom

BRUT:	2.000€
IMPOSTOS:	-400€
AMORTITZACIÓ I MANTENIMENT VEHICLE:	-300€
GASOLINA:	-300€
EINES I LLOGUER MAQUINÀRIA:	-250€
ASSEGURANÇA:	-50€

NET: 700€

“Ens obliguen a precaritzar-nos nosaltres mateixos”

Ariel Paso, tècnic autònom amb deu anys d'experiència

Marc Rude
@marcrude

/ ARIANA NALDA

Ara mateix, quina és la teva situació laboral?

Un grup de tècnics autònoms ens hem vist forçats a crear una nova subcontracta, que treballa per ITETE, empresa que, al seu torn, és una contracta de Telefónica. Dur a terme la nostra activitat en solitari es fa quasi impossible: a vegades, necessites ajuda per fer una instal·lació; a més, si tens alguna incidència, per exemple, que se t'espantlli el cotxe, et pots quedar uns quants dies sense poder treballar. S'ha repartit tant la misèria que, tot i que som treballadors, ens hem vist obligats a formar una empresa per poder continuar treballant. És una mena de cooperativa, a través de la qual els autònoms ens unim per cobrir-nos mútuament. Guanyem tan poc, però, que ens hem de precaritzar nosaltres mateixos, mitjançant trampes legals com fer-nos contractes per menys hores de les que treballem.

Heu escollit treballar com a autònoms? Preferiríeu un contracte assalariat?

No tots som autònoms per voluntat pròpia. Fa uns anys, aquesta figura era molt minoritària i corresponia a casos de gent que la preferia per poder fer horaris més flexibles. La majoria dels autònoms actuals, però, venim de ser assalariats de les plantilles de les contractes. Llavors, estàvem més o menys bé, ens posaven el vehicle, teníem dies festius, vacances... Però, un bon dia, van decidir que no érem rendibles i que ens havien d'acomiar. Ens van temptar amb indemnitzacions bastant importants i la promesa que podríem continuar treballant si ens convertíem en autònoms; si ho fèiem, a

més, ens pagarien prop de 2.500 euros al mes -fins aleshores, en cobràvem 1.000. Quan, al cap del temps, la gent feia els comptes, s'adonava que, després de totes les despeses que havia d'afrontar, els 2.500 es convertien en 500 nets. Com a autònoms, també ens quedem sense cap mena de dret laboral. I, si demanem poder negociar a Telefónica, ens diuen: “A veure, però si vosaltres sou una empresa!”.

Com és que la feina implica tantes despeses?

El cost de treballar com a autònom és altíssim. Cal pagar a Hisenda, l'amortització del cotxe, la benzina, les eines, les revisions mèdiques, els cursos de formació, una assegurança elevadíssima... Per fer la feina, ens cal una màquina d'empalmar fibra òptica que costa uns 5.000 euros. Com que no ens la podem pagar, n'hem de llogar una per 240 euros mensuals. El poc que acabem ingressant ens obliga a no poder passar la revisió dels vehicles o a usar eines més dolentes.

De quina manera us retribueix Telefónica?

Telefónica assigna un valor en punts a cada tipus de feina -instal·lacions, reparacions d'incidències-, que és el mateix independentment de qui la faci. Per exemple, col·locar una línia ADSL val cinc punts, tant si la instal·la un treballador de Telefónica com si ho fa un assalariat d'una contracta o un autònom. A les contractes, la multinacional els atorga un pressupost per complir un determinat nombre de punts. A l'autònom, però, una contracta li diu que li pagarà el punt a catorze euros mentre que una altra assegura que només pot pagar-n'hi deu per

“No tots som autònoms per voluntat pròpia. La majoria dels que ho som actualment venim de ser assalariats de les plantilles de les contractes”

“Guanyem tan poc que ens hem d'autoprecaritzar mitjançant trampes com fer-nos contractes per menys hores de les que treballem”

què, si no, “no surt a compte i hauria de tancar l'empresa”. Fins i tot paguen diferents quantitats a autònoms que treballen per la mateixa empresa, en funció de la cara. Possiblement, Telefónica tampoc no paga el mateix pel punt a les diferents contractes. En tot cas, aquí hi ha algú que menteix. Totes aquestes desigualtats, com que creen una situació de competència interna, fan que cadascú treballi “amb un ganivet a la boca” i porten a la desintegració del sector.

Com us perjudica aquest sistema de pagament?

Cobrar per cada instal·lació i no per les hores treballades presenta greus inconvenients. No es paguen els desplaçaments, tot i que a vegades ens fan moure per tota la província o anar a buscar el material lluny de la zona on treballem. Si, quan vas a fer la visita a l'hora pactada, el client no hi és o bé diu que ha de marxar quan ja quasi has acabat, no cobres. Si hi ha incidències i has de tornar deu vegades al lloc per solucionar-les, tampoc. Pel que fa a les avaries, Telefónica paga un preu fix pel manteniment de les línies, per exemple, 3.000 euros per les 10.000 línies d'una central. Si hi ha una tempesta i se n'espantllen la meitat, no reps més retribució. D'altra banda, Telefónica marca certs *objectius*, com ara que les avaries es resolguin en una mitjana de menys de 24 hores. Si et passes de temps, et penalitzen o amenacen de retirar-te la subcontracta. A banda, Telefónica afirma que ha calculat que un 30% de les trucades per alertar d'avaries no corresponen a casos reals i tampoc les compten encara que ho siguin.

Això us obliga a treballar més hores?

Si per portar una central caldrien cinc persones, Telefónica en paga tres. Llavors, per complir les ràtios, ens obliguen a anar amb moltes presses... i ja veieu el perill que suposa això quan estem enfilats dalt d'una façana. Hem de treballar els diumenges, que són comptabilitzats com qualsevol altre dia, i fer fins a catorze hores diàries. Malgrat l'estrès, no podem permetre'ns cap petit error: Telefónica imposa multes per qualsevol cosa, com el fet que, al cable, li falti una grapa... Conec el cas d'un company que va haver de pagar 500 euros per no recordar al client que, si marxava el corrent, tampoc no li funcionaria internet. Envien auditors a les cases com a *mesura de qualitat* i fan preguntes capcioses al client per buscar alguna excusa. Si, al cap del mes, et falta un *router* perquè no l'has registrat bé o perquè hi ha hagut un error de la mateixa empresa, te'l cobren a 80 euros. Després, són tan amables d'oferir-te pagar les multes a terminis. Hi ha mesos que pots arribar a tenir uns ingressos negatius, és a dir, a haver de pagar per treballar. ◀

“Ara estem units. Quan tornem a treballar, ho passaré malament”

Sílvia González, nou anys treballant a Cotronic (contracta de Telefónica)

M. R.
@marcrude

El sector és principalment masculí. Com és que sou tan poques dones?

He tingut fins a set companyes. Al final, totes han abandonat. És dur, no ho aguanta qualsevol. Jo vaig entrar per Barcelona Activa, a través d'uns cursos. Per treure'ns el títol, havíem de fer uns dies d'aprenentatge amb alguna contracta. Jo els vaig fer amb cinc noies i, al final, a tres de nosaltres, ens van agafar. En un principi, teníem un contracte de quatre hores; al cap d'un any i mig, em van fer fixa. A una companya, la van acomiadar perquè la van ingressar arran d'un càncer. Altres van marxar abans. Una tenia tres criatures i no va aguantar. A la majoria de dones, no les han fet fora, sinó que han hagut de marxar.

Per què és tan dur treballar com a tècnica?

M'agrada la feina, agafar una escala... L'ofici tira, a mi m'encanta, però, treballant amb aquesta pressió, amb la tensió del dia a dia, de vegades veus que no hi arribes. A les sis, per exemple, surt el meu nen del col·legi. Si vaig tard a assistir un client perquè se m'allarga una instal·lació, ja no hi arribo. Però bé, fa anys que em vaig plantar; jo compleixo les meves vuit hores, fins on puc. He de portar el nen a l'escola, no em puc atabalar perquè, si no, això és un no viure.

Com és que se us acumula tanta feina?

Hi ha companys que fan més hores, però a mi m'és impossible. Faig uns 130 punts al mes, depèn molt de com va cada jornada. Treballant vuit hores al dia, de dilluns a divendres, és impossible arribar als 175 punts que exigeix l'empresa. Si no tens disponibilitat total d'horari, aquí no et menges res. Arriben al punt d'enviar-te una

carta per avisar-te que no has arribat als punts i et diuen: “Si vostè no s'esforça i no arriba a les ràtios, ens veurem obligats...”. En el meu cas, m'han donat una certa flexibilitat perquè sóc l'única dona que els queda. Però jo sempre em sento amb l'obligació d'arribar als punts que m'exigeixen perquè, si no, els els dec.

Treballar amb aquesta pressió ha de ser molt estressant...

Les meves vuit hores, les faig al màxim; no et pots aturar ni un moment. De tant en tant, et queda una hora morta o dues, però sempre estàs sola. T'organitzes la feina des del mòbil, a través d'una pàgina web. Només passem per la seu de l'empresa a signar alguna cosa o a buscar material, cada dues setmanes. Abans podia prendre'm un cafè amb un company, però ara em veig tan limitada que no puc fer res. Aguanto la pressió de l'encarregat, de les condicions de treball... Després, arribo a casa i penso: quina merda de vida que porto. És un cúmul de coses. Hi ha moments que penso: tant de bo em fotin fora ja perquè és un fàstic, una angoixa permanent. Em plantejo deixar-ho.

Com són les relacions amb els companys?

És cert que hi ha hagut competitivitat, però, amb la vaga, hi ha més companyonia, més solidaritat. El problema és que, si demanes ajuda, és el company qui no arriba als punts que li exigeixen. Abans, els que treballaven voluntàriament els caps de setmana estaven més ben vistos; ara, ja no perquè també han participat de les vagues. La unitat és el que ens salva. En toquen un i tots estem allà. Ara que estem units, penso que, quan tornem a treballar, ho passaré malament un altre cop, tot el dia sola, sempre, a qualsevol lloc perdut. ◀

/ ARIANA NALDA

Cronologia d'una vaga silenciada

20 d'abril

Arran d'un tall de trànsit, apareix el conflicte als grans mitjans de comunicació per primera vegada. Destaca la imatge de les escales de les vaguistes aixecades enmig de l'avinguda Diagonal. Manifestació al Portal de l'Àngel de Barcelona.

23 d'abril

Les vaguistes reparteixen informació als principals punts de celebració de la Diada de Sant Jordi

1 de maig

Xiulada als parlaments que van fer la UGT i CCOO a l'avinguda de la Catedral. El personal tècnic en vaga encapçala la manifestació anticapitalista de la tarda al centre de Barcelona. La lluita de la plantilla subcontractada de Telefónica es fa present a les manifestacions d'arreu dels Països Catalans i l'Estat espanyol.

6 de maig

CCOO i UGT es reuneixen amb la patronal Confemetal i la CEOE. Després de l'encontre, els sindicats majoritaris anuncien el final de la vaga de dues hores diàries que proposaven. El comitè de vaga ho considera una pantomima i manté la vaga total i indefinida.

9 de maig

Ocupació de la seu permanent del Congrés Mundial de Mòbils a Barcelona

11 de maig

Els directius de Telefónica Kim Faura i Bruno Vilarasau es neguen a reconèixer el comitè de vaga com a interlocutor

12 de maig

Manifestació al centre de Barcelona, que acaba a la seu del Departament de Treball, on el comitè de vaga es reuneix amb el director general de la demarcació provincial de la institució.

14 de maig

La Inspecció de Treball convoca els representants legals de Telefónica i nou contractes en el marc d'una investigació sobre la vulneració del dret a vaga mitjançant la contractació temporal il·legal de personal instal·lador de fibra òptica i ADSL.

Sílvia Aldavert:

“Els drets sexuals i reproductius són moneda de canvi política”

Els drets sexuals i reproductius (DSiR) han anat perdent pes dins l'agenda política global des de finals dels 90. En el marc dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni marcats per l'ONU, els reptes lligats a la garantia dels DSiR van quedar empetitits i es preveu que el marc posterior al 2015 suposarà un nou revés en la trajectòria per consolidar-los. “La històrica vinculació dels DSiR amb els drets de les dones explica el fet que hagi estat més fàcil renunciar-hi”, denuncia Sílvia Aldavert, coordinadora de l'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears (APFCIB). L'entitat, al costat de Creació Positiva i Cooperació, impulsa la presència dels DSiR a l'agenda global i a la de Catalunya, un projecte per visibilitzar-los i reivindicar-ne l'abordatge amb perspectiva de drets humans, tant a l'esfera internacional com a la local.

Meritxell Rigol
@TxellRigol

Denuncieu que la presència dels DSiR a l'Agenda de Desenvolupament de l'ONU posterior al 2015 perilla. Què fa pensar que cauran del llistat de prioritats?

L'evolució dels DSiR ha tingut alts i baixos. La pressió del moviment feminista durant els anys 60, 70 i 80 va aconseguir un gran auge de la seva presència. A la Convenció de Totes les Formes de Discriminació contra la Dona (CEDAW) celebrada l'any 1979, es comencen a incorporar drets relacionats amb l'autonomia sexual i el dret de les dones a decidir sobre el propi cos. Les conferències internacionals del Caire i de Beijing, celebrades durant la dècada dels 90, comencen a configurar específicament els DSiR i a considerar-los drets humans. Però, a finals de segle, arriben els Objectius del Mil·lenni (2000-2015), que intenten englobar tot el que s'ha de fer per aconseguir el desenvolupament mundial en vuit objectius. Els DSiR hi van quedar molt retallats, reduïts a dos objectius: disminuir la mortalitat materna i eradicar les infeccions per VIH.

Com va continuar aquest procés?

L'any 2007, s'hi va incorporar el subobjectiu de garantir l'accés a la salut reproductiva, perquè es van adonar que és fonamental per aconseguir el desenvolupament de les societats. De tots els objectius, el de la mortalitat materna és el que ha rebut més inversió i el que ha avançat menys, tot i ser clau. Ara, estem en un moment decisiu. La definició última del

marc futur es farà aquest setembre, però ja som conscients que els drets sexuals, els que tenen a veure amb el moviment LGTB, han caigut de l'agenda; els drets reproductius s'hi mantenen tímidament. Encara no és definitiu i farem pressió.

Els Objectius del Mil·lenni estaven plantejats per a les regions més empobrides. Al nostre entorn, també ens afecta que els DSiR tinguin més o menys pes en els objectius mundials?

El nou marc de desenvolupament s'aplicarà a tots els estats perquè parteix de la realitat que els espais empobrits cada vegada són més transversals, n'hi ha als territoris del Nord i del Sud. Les polítiques seran de compliment obligat arreu del món. És molt difícil establir un marc de desenvolupament comú, però els mínims que s'hi fixin seran fonamentals. Si el marc posterior al 2015 no inclou els DSiR, perdem la capacitat de pressió per garantir-los dins els nostres països. I estem en un moment en què es negocien renúncies de drets a molts estats on ja s'havien assolit. La definició del marc depèn de l'ordre mundial, de les pressions d'uns països respecte a uns altres, i els DSiR solen ser moneda de canvi.

En quin sentit?

En la negociació, alguns estats obstaculitzaran la garantia dels drets sexuals, d'altres obstaculitzaran la dels drets reproductius -vinculats a l'avortament- i d'altres no n'obstaculitzaran cap, però poden renunciar-hi a canvi d'aconseguir

FOTOGRAFIES DE L'ENTREVISTA:
ROBERT BONET

el suport dels països que s'hi oposen en altres temes. Estem parlant d'un marc de desenvolupament que ho inclou tot i els DSiR resulten ser els més marginats quan no es busca garantir drets ni millorar la qualitat de vida, sinó que els països siguin sostenibles d'acord amb la visió capitalista.

Les resistències amb què topen la garantia i la consolidació d'aquests drets són globals?

L'onada conservadora mundial ens ha afectat a totes, no solament a parts de l'Àfrica. L'integrisme religiós, sigui quina sigui la religió, dificulta qualsevol avenç en DSiR. La crisi econòmica és una altra resistència fonamental. Durant els últims anys, els governs d'estats que havien fet avenços s'han aturat o, fins i tot, han retrocedit. S'ha prioritzat l'economia als drets.

Quan parlem de dret al propi cos, és fàcil fer una associació directa amb la possibilitat d'avortar lliurement. Quins altres drets inclou?

El dret al propi cos implica el dret a l'autonomia sexual, individual, econòmica, social; el dret de gaudir d'una sexualitat lliure, sense pressions, sense violències, el dret de voler o no voler ser mare, de gaudir d'una maternitat quan i com tu vols, de decidir si vols tenir família, quan i com la vols. Va molt més enllà de l'avortament i s'ha configurat com a emblema del moviment feminista perquè és transversal. La invasió del nostre cos ha significat la invasió de tot el que era de les dones i del que potencialment pot ser-ho. La invasió del propi cos no

es refereix només a la invasió física, sinó a la invasió constant dels nostres drets dins les societats patriarcales.

La vulneració dels drets vinculats a la sexualitat de les persones és una vulneració de drets humans i socials, defenseu...

Els DSiR emanen dels drets humans fonamentals i formen part de l'autonomia de les persones. De fet, un dels trets més importants és que es fonamenten en tres principis: són universals, inalienables i interdependents, és a dir, que no poden desvincular-se. Els governs no garanteixen els DSiR a la població, per exemple, si es garanteix l'accés a l'avortament però no al fet que les persones del mateix sexe puguin tenir família. Alhora, també són drets interdependents amb altres drets humans de diverses generacions, amb els drets col·lectius i amb els drets socials i econòmics.

Tenint en compte la seva condició d'interdependència, els DSiR estan consolidats al nostre entorn?

No m'atreveria a indicar ni un sol territori on estiguin consolidats. El més proper serien polítiques i legislacions com les d'Holanda. Però se centren molt en alguns dels drets (avortament, educació sexual, accés a serveis de salut sexual, a mètodes anticonceptius...); en d'altres, segur que han de millorar.

I a Catalunya i l'Estat espanyol?

En aquests moments, la situació que es viu a l'Estat no és com la de Catalunya, on s'ha aconseguit que s'aprovi la llei contra

“

Els DSiR es marginen en les negociacions internacionals perquè no es tracta de garantir drets, sinó de fer que els països siguin sostenibles d'acord amb la visió capitalista

La invasió del propi cos no es refereix només a la invasió física, sinó a la invasió constant dels nostres drets en el marc de les societats patriarcales

”

“

Creiem que l'embaràs adolescent, fonamentalment, està lligat a la manca d'oportunitats educatives i laborals, al fet de no veure més futur que crear una família

”

la LGTBFòbia i una llei contra la violència masclista que va més enllà de l'estatal. Són dues peces importants per garantir els DSiR. A més, davant l'amenaça de la llei Gallardón, es va aconseguir que el Parlament aprovés la resolució pel dret al propi cos de les dones. També, per primera vegada, es va parlar de treballar per una llei pròpia de DSiR. A escala estatal, tenim una tradició pèssima. A més, els drets que s'havien aconseguit han estat en risc des que el Partit Popular va entrar al govern. La llei de 2010 sobre salut sexual i reproductiva i interrupció voluntària de l'embaràs s'aplica mínimament, de manera desigual i obstaculitzada; els col·lectius LGTB estan desprotegits; el 40% dels delictes d'odi registrats estan relacionats amb accions homòfobes que, a més, s'arriben a normalitzar; l'accés als serveis de salut sexual específics cada vegada és més complicat; l'accés a l'educació sexual és nul, i el treball de prevenció de les violències masclistes cada vegada és pitjor. Durant els darrers dos anys, hi ha hagut un desmantellament absolut del treball que s'ha dut a terme en relació

amb el concepte d'igualtat. Com passa a la política internacional, els DSiR són moneda de canvi a l'Estat. Ho hem vist amb la retallada del dret de les menors a l'avortament, presentat com una qüestió moral, per acontentar uns sectors que ni tan sols estaran contents amb un arranjament ridícul.

A través de l'Informe Ombra sobre l'estat dels drets de les dones a l'Estat espanyol, elaborat per les entitats que integren la plataforma CEDAW, denuncieu que les vulneracions del dret a la salut posen en risc els DSiR. El panorama actual és fruit de l'impacte de les retallades?

Partiem d'una situació tan minsa que, en molts casos, les retallades han fet desaparèixer serveis sanitaris i educatius, com les inversions destinades a treballar els DSiR amb joves. No aconseguim solucionar un tema clau com és l'educació sexual obligatòria. En aquests moments, l'important ja no és saber posar un preservatiu, com et quedés embarassada o què pots fer si t'hi

Més enllà de l'avortament lliure

La Carta de drets sexuals i reproductius (1995) de la International Planned Parenthood Federation (IPPF) parteix de dotze drets humans reconeguts en instruments legals internacionals per formular-los en relació amb la sexualitat i la reproducció:

- 1) Dret de les dones i les nenes a la vida. Cap vida no pot posar-se en risc a causa de l'embaràs, la manca d'accés a serveis i/o informació de salut reproductiva ni per motiu de sexe.
- 2) Dret de les dones a ser protegides de la mutilació genital, l'assetjament sexual, els embarassos forçats i l'esterilització i l'avortament imposats.
- 3) Dret a accedir a l'educació i els serveis de salut sexual i reproductiva en igualtat de condicions.
- 4) Dret de les persones a viure lliures de violència per motiu d'ètnia, sexe, idioma, religió o qualsevol altre estatus. Protecció contra qualsevol tractament degradant i violent en relació amb la se-

xualitat i la reproducció, especialment en temps de conflicte armat.

- 5) Dret a la privacitat i la confidencialitat de les dades relatives a la salut sexual i reproductiva.
- 6) Dret de les dones a decidir de manera autònoma si tenen fills/es i quan.
- 7) Dret a la llibertat de pensament pel que fa a la pròpia vida sexual i reproductiva, sense la limitació d'interpretacions restrictives de textos religiosos, creences, filosofies i costums.
- 8) Dret a la informació correcta, no sexista i lliure d'estereotips en matèria de sexualitat i reproducció.
- 9) Dret a la informació sobre els beneficis, els riscos i l'efectivitat dels mètodes de regulació de la fertilitat.
- 10) Dret a decidir contraure matrimoni o no de manera plenament consentida, lliure i informada.
- 11) Dret de les persones a rebre atenció integral de la salut reproductiva, incloent-hi l'accés a la gamma més àmplia possible de mètodes segurs i efec-

tius per regular la fertilitat, l'avortament segur i el tractament de la infertilitat i les infeccions de transmissió sexual.

- 12) Dret de les nenes i les dones a ser protegides de pràctiques tradicionals que són perjudicials per la salut.
- 13) Dret a accedir a la tecnologia d'atenció a la salut reproductiva disponible, inclosa la relacionada amb la fertilitat, l'anticoncepció i l'avortament.
- 14) Dret a reunir-se, associar-se i tractar d'influir en els governs perquè atorguin prioritat a la salut i els drets de la sexualitat i la reproducció.

Partint de la Carta, l'any 2008, la IPPF va aprovar la Declaració de drets sexuals, un document que reconeix deu drets sexuals amb l'objectiu que no quedin subordinats als reproductius:

- 1) Dret a la igualtat, a una protecció legal igualitària i a viure lliures de tota forma de discriminació basada en el sexe, la sexualitat o el gènere.

- 2) Dret de totes les persones a participar, sense que importi el sexe, la sexualitat o el gènere.
- 3) Dret de les persones a la vida, la llibertat, la seguretat i la integritat física.
- 4) Dret a la privacitat, essencial per exercir l'autonomia sexual.
- 5) Dret al reconeixement davant la llei, a l'autonomia personal i a la llibertat sexual.
- 6) Dret a la llibertat de pensament, opinió, expressió i associació.
- 7) Dret a la salut i als beneficis del progrés científic.
- 8) Dret a l'educació i la informació i, en particular, a l'educació integral en sexualitat i la informació necessària i útil per exercir plenament la ciutadania i la igualtat en els dominis privats i públics.
- 9) Dret a escollir casar-se o no, a formar i planificar una família, a decidir tenir fills o filles i com i quan tenir-los.
- 10) Dret a la rendició de comptes i a la reparació de d'anys per violació de drets sexuals.

quedes. El que és important és analitzar per què no et poses el preservatiu quan hi tens accés, saps com funciona i saps quines conseqüències té no posar-te'l. Aquesta és la realitat del dia a dia. I ens hem de posar a treballar en les relacions de poder, en la cosificació de les dones i en el tipus de societat que estem creant.

Així, enteneu que els DSiR han de ser abordats com una peça del macroobjectiu d'eradicar la violència contra les dones?

Aquesta és la base del nostre treball. Quan impartim educació sexual, no treballam les malalties de transmissió sexual, el VIH... això només és l'última part, la que no té secret. Com ens ho fem per treballar els temes de fons en només cinc o sis hores amb joves de 16 o 18 anys, la majoria de les quals ja han tingut diferents parelles? Ni tan sols oferim educació afectiva sexual per a tota la població. Ho fem de manera molt puntual, allà on podem arribar com a entitats que depenen d'un finançament pèssim. També és important treballar amb les famílies des de l'escola bressol, per-

què adquireixin capacitat de comunicació i no acabin transmetent als nois i noies únicament la por de quedar-te embarassada o d'agafar la sida. Es tracta que les joves tinguin un ventall ampli de recursos per viure la sexualitat de manera lliure, segura, tranquil·la. L'educació afectiva sexual hauria de ser una política de desenvolupament global per les conseqüències que té en la vida de les persones, però són molt pocs els països que l'apliquen.

Els embarassos d'adolescents són una realitat problemàtica al nostre entorn?

Tenim una taxa estàndard en el context europeu, però el que interessa saber és on són les noies que no interrompen l'embaràs i per què decideixen ser mares. Trobem que aquest fenomen està lligat a la manca d'oportunitats. Les noies sense possibilitats d'estudiar més enllà de l'educació obligatòria, sense opcions de trobar una feina que pugui donar-los altres oportunitats, sense opcions de sortir del seu entorn, només veuen el camí de crear

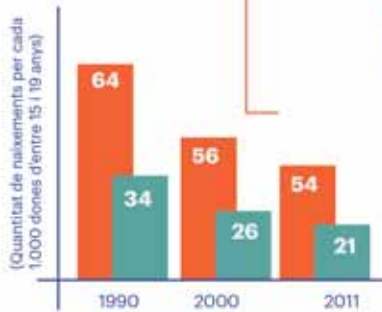
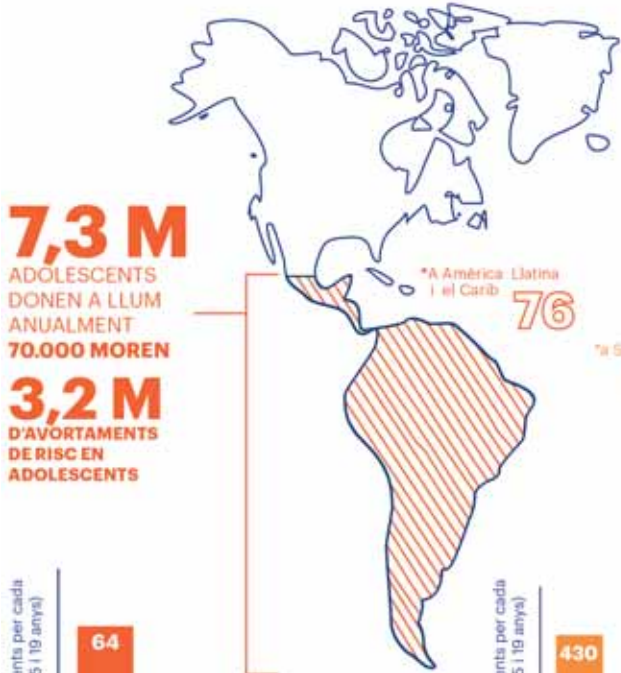
una família. Les dades de Barcelona mostren que la taxa d'embarassos adolescents als barris empobrits és molt més alta.

La política local té marge de maniobra per garantir els DSiR?

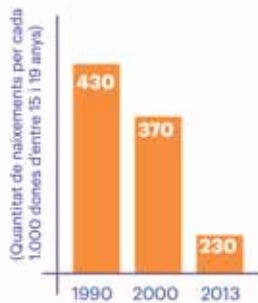
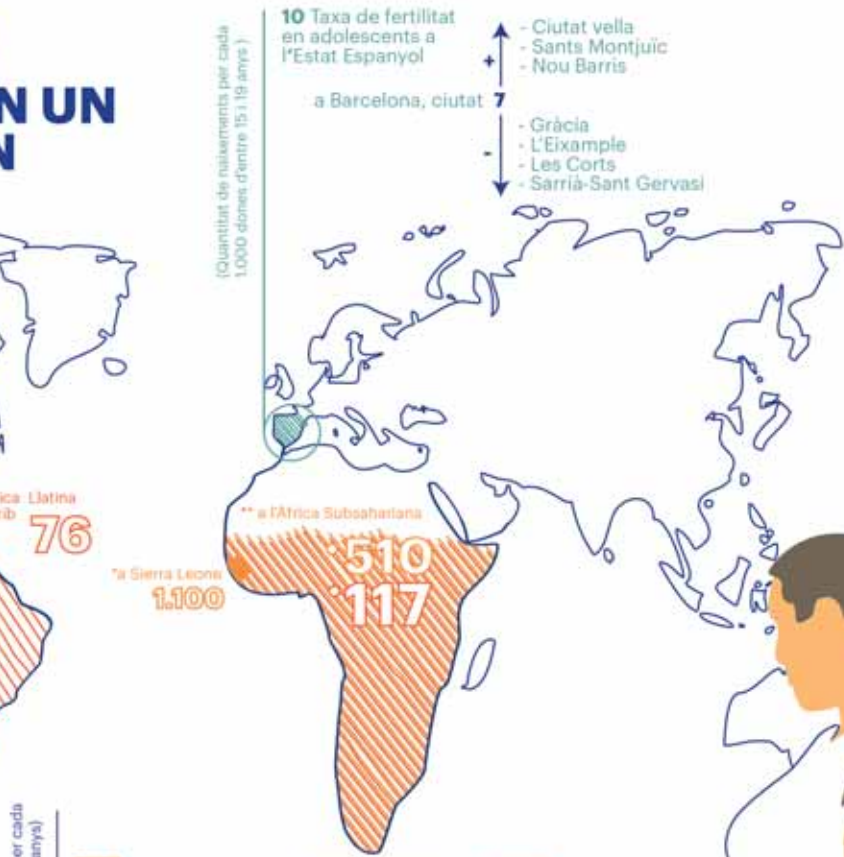
L'entrada d'aquests drets a les agendes locals és més fonamental que la seva inclusió a la global. Si aconseguim que els ajuntaments incorporin la perspectiva de DSiR i tinguin un pla d'acció, aconseguim pressupost perquè les poblacions rebin informació, sensibilització, formació o serveis relacionats. Cada vegada que s'han incorporat mesures de garantia han donat fruits positius, però hem d'aconseguir que no depenguin dels canvis de color dels governs, que ningú no s'atreveixi a treure-les de l'agenda, perquè parlem de temes bàsics: prevenir violències, rebre educació sexual en tota l'escolarització, accedir a serveis sanitaris específics, participar d'acord amb la teva orientació sexual sense tenir problemes. Tot això va molt més enllà de l'avortament. Que la gent, encara avui, no sàpiga què s'entén per DSiR és molt simptomàtic de les mancances existents. ◀

289.000 DONES MORTES EN UN ANY A TOT EL MÓN

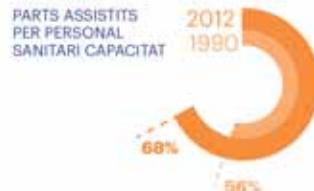
7,3 M ADOLESCENTS DONEN A LLUM ANUALMENT
70.000 MOREN
3,2 M D'AVORTAMENTS DE RISC EN ADOLESCENTS

TAXA DE FERTILITAT EN ADOLESCENTS A LES REGIONS EN DESENVOLUPAMENT*

TAXA DE MORTALITAT MATERNA A LES REGIONS EN DESENVOLUPAMENT*

FONTS: Informe 2014 dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ONU, 2014); Informe Maternidad en la niñez (UNFPA, 2013); databank del Banc Mundial; La salut sexual i reproductiva a la ciutat de Barcelona (ASPB, 2014) / GERARD CASADEVALL BACH

Intercooperació per redefinir el mercat social

L'esclat de la crisi ha estat el catalitzador per a la creació de moltes cooperatives. Algunes d'elles, com mésOpcions, integren diferents projectes amb l'objectiu d'arribar a un públic més ampli

Maties Lorente
@mtslorente

Un dels objectius de la iniciativa és oferir més facilitats a la gent fidel a l'economia social a través d'eines com la compra conjunta

També es volen atreure públics menys implicats, que podran contractar serveis dominats per grans empreses, com l'electricitat

Segons les últimes dades de la Confederació Catalana de Cooperatives relatives a l'últim trimestre de 2013, hi ha més de 4.800 cooperatives a Catalunya. En total, hi treballen vora 39.000 persones -sumant sòcies de treball, sòcies treballadores i personal contractat- i al voltant d'1.150.000 en són sòcies.

Aquest és un dels segments econòmics que ha crescut més durant el període de crisi econòmica. Precisament per això, les institucions hi han parat esment. A principis d'aquest mes, el govern català va aprovar el projecte de llei de cooperatives de Catalunya. La iniciativa legislativa continuava endavant malgrat la forta oposició del moviment cooperativista, organitzat en plataformes com la Xarxa d'Economia Solidària o l'esmentada Confederació de Cooperatives de Catalunya. Ivan Miró, cooperativista i investigador de l'àmbit, ho expressava així el gener passat en una compareixença al Parlament: "El paradigma de competitivitat dins del mercat no és el que ens farà créixer (a les cooperatives). El paradigma que ens farà créixer és la intercooperació, la transformació del mercat i l'impuls d'un mercat social". Aquest és el mantra que repeteix constantment la gent que treballa dins l'àmbit de l'economia social i solidària.

Nous models, velles receptes

Actualment, hi ha diverses iniciatives del món cooperatiu que treballen per aprofundir en aquests punts. Un dels projectes que ha treballat per aconseguir més visibilització és el mapa de consum col·laboratiu i responsable Pam a Pam, del qual vam parlar en aquesta mateixa secció del número 377 de la DIRECTA.

En una línia similar, el sis de maig, es va presentar la cooperativa de cooperatives mésOpcions. En aquest cas, es tracta d'un col·lectiu que agrupa diferents alternatives de consum responsable en els sectors de l'energia, les

finances i les assegurances, la comunicació, l'habitatge, la mobilitat, l'oci i la salut. Un dels seus objectius és apostar col·lectivament pel desenvolupament d'aquest tipus de mercat a Catalunya. Segons afirma Jose Manuel Alonso, membre de mésOpcions i del Centre de Recerca i Informació en Consum (Cric), la proposta va més enllà: "No es tracta de generar un consum alternatiu, sinó de ser capaços de compartir coneixement i crear comunitat".

En total, nou cooperatives han aplegat esforços per treballar conjuntament a la xarxa mésOpcions. "Està formada per les principals cooperatives de serveis de Catalunya", comenten des del projecte. Plataformes com Som Energia, Fiare, Abacus o Eticom en formen part. Precisament des d'aquesta última iniciativa, Mercè Botella explicava que "participar de l'experiència és apostar per canviar el model de consum de manera col·lectiva, tenir impacte de transformació social".

La cooperativa de cooperatives neix amb tres objectius molt concrets: posar a disposició del gran públic les alternatives de consum de serveis per eixamplar el mercat social, transformar el model de consum amb eines com la compra conjunta (que permet que un col·lectiu de persones compri grans volums de productes per aconseguir unes condicions comercials més bones) i la creació d'una comunitat implicada, amb accés a programes de formació i diferents activitats de lleure que reforcen un model econòmic diferent. També s'ofereix un servei de gestió i activació comercial dirigit a altres entitats de l'economia social. Es tracta d'una eina per promocionar i visibilitzar iniciatives, amb l'objectiu d'enfortir-les i dotar-les de sostenibilitat econòmica.

Les sòcies de mésOpcions -prop de set mil actualment, tenint en compte els acords d'interrelació entre les nou cooperatives que en formen part- podran accedir al consum de

Un gràfic mostra els àmbits de treball de mésOpcions

Biciclot ofereix els seus serveis dins d'aquesta cooperativa de cooperatives

serveis dels diferents àmbits sense haver de fer-se sòcies de cada cooperativa. No tindran, però, drets polítics. Segons Andreu Camprubí, de l'àrea de comunicació del projecte: “En un context de crisi, molta gent no pot tenir capital social invertit a cadascun dels projectes; per tant, també és una manera d'aglutinar i de fer que les iniciatives intercooperin en un espai comú de trobada”. La idea, també, és arribar a un públic més ampli, fora del món del cooperativisme.

Transformar mitjançant el consum?

“Sovint, decidim més sobre com volem que sigui la nostra vida controlant en què gastem els diners que no pas anant a votar un cop cada quatre anys”, diu Botella. El canvi en el consum ja es comença a produir, segons Camprubí: “Es tracta d'un canvi d'època, com diu Joan Subirats. Hi ha un gran descens de la gent vers la classe política i el sistema econòmic, una crisi de representativitat motivada per un model que no funciona”.

“Fa uns anys, era impensable que el món cooperatiu pogués entrar en determinats sectors, molt complexos i dominats per un oligopoli proper al poder polític. Aquest brou de cultiu, generat per plataformes com Eticom o Som energia, va acabar cristal·litzant en mésOpcions, amb la voluntat d'aprofitar el moment polític i la possibilitat d'articular una iniciativa al voltant del consum responsable de serveis”, resumeix Camprubí. L'aposta és facilitar l'aposta per l'economia social a usuàries de tota mena -més o menys implicades- a través de la contractació de serveis que, actualment, estan dominats per les grans empreses.

Entre les entitats que intercooperen per posar en marxa el projecte mésOpcions, existeixen tres nivells. D'una banda, les empreses sòcies de serveis i proveïdores (com Arç, Biciclot o Diva Hogar). En segon lloc, empreses i enti-

tats proveïdores, com Fiare o Som Energia. Per últim, apareixen els col·lectius socis col·laboradors, com el CRIC o la cooperativa El Risell.

Una de les entitats que compleix amb el rol de sòcia col·laboradora és la FaPaC, la federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes (AMPA) més gran de Catalunya. L'organització aglutina més de 2.200 associacions d'arreu del territori i compta amb una base social de 400.000 famílies. Tot i no ser una cooperativa, la FaPaC té clar el paper que vol desenvolupar: “Des de fa uns mesos, apostem per esdevenir un actor transformador, un instrument al servei d'un model de consum diferent, d'un model econòmic diferent i, per tant, d'un model social diferent”, explica Jordi Rojas, membre de la federació. Com explicava Andreu Camps, també de la FaPaC: “Hauríem de ser un vehicle de comunicació de les propostes de mésOpcions per arribar a tot el territori. Un dels mals endèmics del cooperativisme ha estat la seva concentració geogràfica extrema, la no sortida de l'àrea metropolitana de Barcelona cap a altres zones del país”.

Tot i l'augment de projectes, les perspectives de futur per al cooperativisme són incertes, més encara si hi afegim els darrers canvis legals. Per a determinades veus, és normal que aquestes iniciatives creixin en moments de crisi econòmica, quan els estats intenten desempallegar-se de les seves responsabilitats. Però, què passarà quan els efectes de la recessió s'acaben i es torne a la normalitat econòmica? Camprubí ho té clar: “Després d'una crisi com aquesta, l'escenari que resta és de desolació total. No quedarà dempeus res del que havíem conegut anteriorment. En aquest context futur, però, el cooperativisme ja haurà guanyat molt de temps impulsant xarxes profundes. Serà un panorama d'enderrocs, però nosaltres ja haurem plantat la llavor”. ◀

Entre les sòcies col·laboradores està la FaPaC, una federació d'Associacions de Mares i Pares D'Alumnes que aposta per la transformació social

Tot i l'augment de projectes, les perspectives de futur per al cooperativisme són incertes, més encara amb els darrers canvis legals

El Confederalisme Democràtic contra l'Estat nació

José Iglesias Fernández

Economista membre del Seminari Taifa
@seminari_taifa

Les propostes d'Abdullah Öcalan sobre el Confederalisme Democràtic (CD) són una de les alternatives al capitalisme més atractives que s'han formulat el segle XXI

Segons Öcalan, “els estats només administren mentre que les democràcies governen; els estats es basen en el poder; les democràcies es basen en el consens col·lectiu”

Les propostes d'Abdullah Öcalan sobre el Confederalisme Democràtic (CD) són una de les alternatives al capitalisme més atractives que s'han formulat el segle XXI. No hi ha ningú millor que ell per explicar i defensar el que creu que és una solució per a la qüestió kurda -però també per al Pròxim Orient- i escapar de l'opressió que exerceix la dominació global del sistema capitalista modern.

Per a Öcalan, el CD és “un tipus d'autoritat o administració que pot ser anomenada administració política no estatal o democràcia sense Estat. Els processos de presa de decisió democràtics no s'han de confondre amb els processos coneguts de l'administració pública. Els estats només administren, mentre que les democràcies governen. Els estats estan fundats en el poder; les democràcies estan basades en el consens col·lectiu. El mandat a l'Estat està determinat per decret, encara que pot ser legitimat parcialment a través d'eleccions. [...] És flexible, multicultural, antimonopolista i orientat al consens. L'ecologia i el feminisme són pilars centrals”.

Podem dir, en resum, que es fonamenta en cinc principis:

1. El dret a l'autodeterminació de les persones inclou el dret a un Estat propi. No obstant això, la fundació d'un Estat no incrementa la llibertat de la gent. El CD és, en contrast, el paradigma de les persones oprimides.

2. El CD és un paradigma social no estatal. És el projecte original d'organització i cultura d'una nació democràtica.

3. El CD es basa en la participació de base. Els seus processos de presa de decisions rau en la comunitat. Els nivells superiors només serveixen a la coordinació i la implementació de la voluntat de les comunitats, que envien els seus delegats a les assemblees generals.

4. La democràcia no pot ser imposada pel sistema capitalista i els seus poders imperials, que fan mal a la democràcia. La propagació d'una democràcia de base és elemental. És l'únic acostament que pot ser tolerat per diversos grups ètnics, religions

i de classe. També va de la mà amb l'estructura confederada tradicional de la societat.

5. El moviment té la intenció d'establir estructures federals a l'Iran, Turquia, Síria i l'Iraq que estiguin obertes a tots els kurds i que, alhora, formin una confederació paraigües per a les quatre parts del Kurdistan.

Segurament, l'anticapitalisme que sura per tot el document, així com les cites al comunisme com a societat per construir, fan que es permeti la llicència d'ometre la condemna a la propietat privada, cosa que trobem a faltar, tot i que Öcalan admet que el “comunisme podria ser una alternativa al capitalisme”.

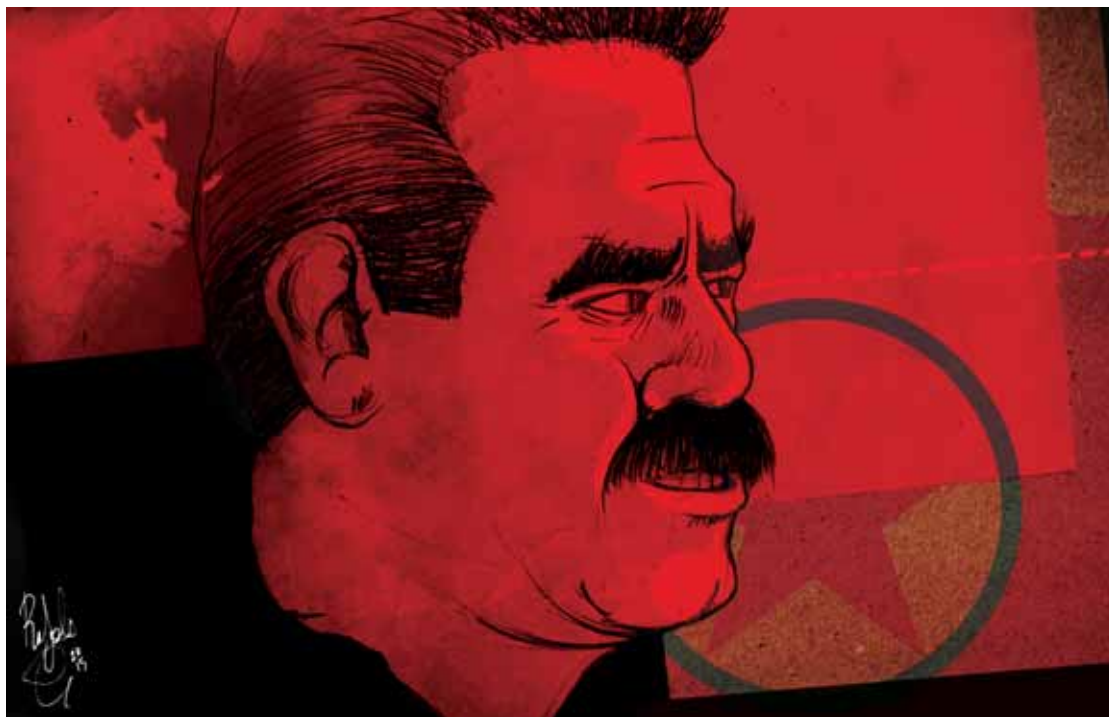
Crítica a l'Estat nació capitalista

Per als que projectem i defensem la societat comunal com a alternativa al capitalisme, la proposta del CD és cridanera perquè propugna formes d'organització social en què el capitalisme és considerat negatiu per a una societat que vol viure en harmonia i germanor. Ho és per les seves fonts de poder, per l'Estat i la seva burocràcia, per l'exigència d'una nació com a base territorial d'una sobirania i per aquells altres poders que emanen de la religió, el patriarcat o el militarisme. L'exclusió de totes aquestes expressions del poder absolut (habituals en les societats de classe) que promulga el CD afavoriria la implantació de societats comunals en territoris on el capitalisme és la forma de societat dominant.

Quins elements recomana superar el CD en el disseny de possibles alternatives?

1. L'Estat nació en si mateix, perquè és el monopoli més complet i desenvolupat: “El capitalisme i l'Estat nació es van enllaçar tan estretament que cap dels dos no es podia imaginar sense l'existència de l'altre. En conseqüència, l'explotació no només va ser aprovada per l'Estat, sinó que fins i tot va ser estimulada i facilitada”.

2. Les relacions de l'Estat amb les religions: “La separació d'Estat i religió és el resultat d'una decisió política. No es va

/ LLUÍS RÀFOLS

El model social proposat pel polític kurd té molts més punts en contacte amb la noció de Societat Comunal que amb el Socialisme Comunitari d'Álvaro García Linera

Els que propugnem societats sense Estat continuarem recordant que els treballadors no poden posar-lo a funcionar al seu servei, sinó que han de reemplaçar-lo

produir naturalment. Aquesta és la raó per la qual, fins i tot avui dia, el poder i l'Estat semblen una mica imposats, es podria dir que fins i tot imposats per Déu. Nocions com a Estat secular o Poder secular romanen ambigües”.

3. La burocratització de la societat, que es considera nociva: “La burocràcia i l'Estat nació no poden existir l'un sense l'altre. Si l'Estat nació és la columna vertebral de la modernitat capitalista, també és -certament- la gàbia de la societat natural”.

3. L'homogeneïtzació i la militarització del pensament: “L'Estat nació assimila tota mena de cultures i idees espirituals i intel·lectuals per preservar la seva pròpia existència. Apunta a la creació d'una cultura nacional única, una única identitat nacional i una única comunitat religiosa unificada. D'aquesta manera, també reforça una ciutadania homogènia”.

4. El control de l'Estat nació sobre la societat: “Se sol dir que l'Estat nació es preocupa pel destí de la gent comuna. Això no és veritat. És, més aviat, el governador nacional del sistema capitalista mundial, un vassall de la modernitat capitalista, que està més enredada en les estructures dominants del capital del que solem assumir. És una colònia del capital. Sense considerar fins a quin punt l'Estat nació es pot presentar com a nacionalista, continua servint els processos capitalistes d'explotació”.

Amb totes aquestes recomanacions, el CD traspua un anticapitalisme més que patent.

Del CD a la Societat Comunal

Finalment, per avaluar la pertinència d'aquests principis del CD, podem contrastar-los amb els d'altres dos models polítics com el Socialisme Comunitari (SC) d'Álvaro García Linera i el de la Societat Comunal. Així, mentre el CD és un paradigma de les persones oprimides, el SC és una democràcia participativa en cooptació amb els poders esmentats. Si el CD és una societat sense Estat, que declara el comunisme com a objectiu, el SC proclama l'Estat com a arma revolucionària i el socialisme com

a pont. El CD no es pronuncia davant la propietat privada (ens deixa un buit dubtós); el SC, en canvi, proposa la convivència, durant un període indefinit, entre totes les formes de propietat, inclosa la privada. Mentre el CD és una relació horitzontal (confederada) entre comunitats, el SC estableix relacions verticals, entre les quals destaca el paper de l'Estat, al cim de la piràmide.

Per la seva banda, la Societat Comunal es recolza en les exigències que defineixen la vida comunitària: propietat comunal dels recursos i de la producció, accés gratuït als béns i les mercaderies que es produeixen amb aquests recursos, gestió horitzontal i valors basats en la confiança mútua, l'amistat i el suport mutu. És a dir, la Societat Comunal condemna la propietat privada, els estats i les nacions, les burocràcies, el patriarcat, el militarisme, el sexisme, les religions i tot el que suposi poder i opressió.

Com podem comprovar, doncs, trobem moltes afinitats positives amb la CD d'Öcalan, cosa que no passa amb el Socialisme Comunitari. Mentre el SC espera que l'Estat “representi tothom: empresaris, indígenes, oficialisme, oposició, minories, obrers, cooperativistes, assalariats, comerciants, camperols, intel·lectuals i joves” (com diu García Linera: “El nostre gran repte és construir un Estat integral que ens unifiqui a tots”), els que propugnem societats sense Estat continuarem recordant i repetint, com ja advertia Marx, que “els treballadors no poden prendre possessió de l'aparell de l'Estat capitalista i posar-lo a funcionar al seu servei. Han de demolar i reemplaçar-lo per una forma de poder polític radicalment diferent, democràtic i no estatal”. El mateix que opina Jorge Viaña: “Mentre no s'aprofundeixi en el desmuntatge de l'Estat i de les relacions socials i de propietat existents, no podem dir estrictament que, a curt termini, estiguem vivint un trànsit al socialisme”. I remata, “Marx, justament, el que demostra és que l'Estat encarna les lògiques de la dominació i, especialment, de la propietat privada, per molta teoria que s'intenti fer”. ◀

22-23

L'acomiadament d'una famosa periodista evidencia la pressió política sobre els mitjans a Mèxic

24

El nou rei de l'Àràbia Saudita canvia alguns alts càrrecs per consolidar el mateix model respresiu

Chamberí 'Plus Ultra'

El casal ultradretà Ramiro Ledesma, ja desallotjat, va trobar un lloc en aquest districte madrileny conservador. Tot i així, part del veïnat es va organitzar per lluitar-hi en contra

Jordi Navarro i Garcia

@jnavarroigarcia
Madrid

Hogar Social Madrid Ramiro Ledesma. Sota aquest nom, un col·lectiu d'ideologia ultradretana ha okupat dos edificis el darrer any, des d'on ha dut a terme accions de caràcter xenòfob, a més de perpetrar algunes agressions físiques. Després de l'estada d'un mes i escaig al barri de Tetuán durant l'estiu passat, el casal va romandre a Chamberí quatre mesos i tres dies: des del 21 de desembre fins al 24 d'abril d'enguany. L'edifici okupat era propietat de la Tresoreria General de la Seguretat Social. Dies abans de l'entrada del col·lectiu feixista, l'immoble havia estat objecte de subhasta pública i adjudicat a la cooperativa d'habitatges Domo Gestora per més de 7,5 milions d'euros amb la finalitat de construir-hi pisos de luxe.

Finalment, l'edifici va ser desallotjat després d'un segon intent de la Policia Nacional. Reunides al CSO La Morada, vam parlar sobre aquest afer amb l'assemblea veïnal antiracista Chamberí en Lucha. Membres del col·lectiu ens han explicat què ha significat que el casal que s'ha convertit en el node més important de l'extrema dreta a la Comunitat s'hagi instal·lat al seu veïnat. Un casal que ara ha tornat a l'activitat atès que, poc a abans del tancament d'aquesta edició, s'anunciava a les xarxes socials una nova okupació, també a Chamberí: al carrer José Abascal (paral·lel al carrer de l'anterior edifici de Domo Gestora), en un edifici amb més de 5.500 m². Es tracta de la seu central de Fórum Filatélico, l'empresa espanyola que l'any 2006 va ser intervinguda judicialment, acusada de delictes com l'estafa i l'administració deslleial.

Benestant, conservador i de dretes

"Si has d'esperar que, per aquí, passi algú amb la samarreta del Che Guevara, malament ra! Jo explico la nostra iniciativa a països que semblen supernumeraris de l'Opus Dei. Si no, què hi fem, a Chamberí?", es demana Andrés, un dels voluntaris que recullen aliments per al rebost solidari davant d'un supermercat, una iniciativa sorgida com a resposta al banc d'aliments impulsat pel casal ultradretà.

"Aquest és un barri *nacional*", ens comenta un veí. En tot cas, però, caldria parlar d'un districte *nacional*, no pas d'un barri. A primer cop d'ull, l'exhibició d'espanyolitat és patent

arreu. Cinturons espanyols, colls de camisa espanyols, polseres espanyoles i, fins i tot, corretges per a gossos espanyoles. Nacionalisme quotidià. En termes del psicòleg social britànic Michael Billig, Chamberí resultaria un cas paradigmàtic de *nacionalisme banal*, un patriotisme normalitzat i invisible per a qui en fa gala, no reivindicatiu, propi dels estats nació consolidats.

La qüestió de l'espanyolitat, per si mateixa, no seria res destacable. Sí que ho és, però, el fet que Chamberí sigui, dels vint-i-un districtes de la capital espanyola, el tercer amb una renda familiar més alta, per darrere dels de Salamanca i Retiro. Amb una taxa d'atur inferior al 10%, Chamberí és sociològicament benestant, conservador i de dretes: a les eleccions europees de l'any passat, el Partit Popular va assolir el 43,61% dels vots; tres anys abans, a les generals al Congrés de Diputats, el 62,64%. Una altra manera d'enfocar-ho: en el cas de les eleccions al Parlament europeu, en què Podemos es presentava per primera vegada, Chamberí va ser el tercer districte amb menys vots per a la formació liderada per Pablo Iglesias (7,63%). Encara que quedi lluny, cal recordar la il·lusió que va despertar Podemos la primavera de 2014, quan representava una esmena al règim de 1978.

L'urbanisme del districte és configurat per grans avingudes, edificis neoclàssics i voreres amples. A diferència de molts altres indrets de la capital espanyola, els carrers es mantenen

Chamberí és un cas paradigmàtic de patriotisme invisible per a qui en fa gala

En alguns sectors, la presència dels feixistes ha estat tolerada, fins i tot vista amb simpaties

L'espai okupat, durant la primera manifestació contra les seves activitats, el dia 30 d'abril de 2015 / DANI GAGO / DISO PRESS

nets. El veïnat disposa de places enjardinades, encara que viu al districte amb menys zones verdes de la ciutat. "S'havia de construir un parc als dipòsits del Canal Isabel II, però Esperanza Aguirre, que aleshores era presidenta de la comunitat, va canviar la llei per fer que ubicar-hi un camp de golf fos d'interès comunitari. És a dir, no poder jugar al golf era un dèficit del barri", explica M., un dels quatre membres de Chamberí en Lucha amb qui parlem, dins el CSOA La Morada, en una sala engalanada amb una pancarta dels 30 anys d'okupació a Madrid i una *ikurriña*.

L'assemblea fundacional de Chamberí en Lucha va ser el 29 de desembre de 2014, vuit dies després de l'okupació feixista de l'edifici de Bretón de los Herreros 41. Durant el temps que hi va haver el casal ultradretà, el col·lectiu va organitzar dues manifestacions i un dinar popular, va repartir fulls volants, va organitzar accions d'apoderament com el rebost solidari i, sobretot, va dur a terme una tasca de conscienciació: "La nostra feina també ha estat denunciar que, rere el casal nazi, hi ha un projecte polític i un objectiu ideològic".

Les quatre membres presents -tres nois i una noia, si bé la presència femenina a l'assemblea del col·lectiu supera la meitat- prefereixen que el seu nom no aparegui en aquest reportatge. Totes elles seran M. És una mesura de protecció. "Tenim clar que els nazis tornaran a okupar i, probablement, tornaran a fer-ho a Chamberí", asseguren.

Afinitats electives

El casal ultradretà estava ubicat al carrer Bretón de los Herreros, a pocs carrers de distància de la seu del partit ultradretà Moviment Social Republicà (MSR). L'MSR aviat es va desvincular de l'edifici okupat i, oficialment, no hi tenia relació: va ser una manera d'afavorir la unitat del feixisme madrileny al voltant de la defensa del casal. Però, tal com apunta M., "molta de la gent habitual i dels portaveus del casal s'havien presentat a les llistes del partit". A Chamberí, també hi trobem la seu de la Falange Española de las JONS, que acull l'organització nacionalsindicalista Unió Nacional del Treball (UNT), que el darrer Primer de Maig es va concentrar a la plaça de Chamberí. Una més per a les nostàlgiques de debò: cada dimecres és possible visitar el museu de la Hermandad Nacional de la División Azul o, fins i tot, fer-se'n sòcia. Per ser-ho, només cal "respectar els

Els ultres es van ubicar a un barri benestant, però el seu objectiu continua sent implantar-se als barris obrers i dividir les capes populars

ideals d'aquells 50.000 joves que van lluitar a la freda estepa russa", tal com indiquen al seu lloc web.

Cal entendre, doncs, que els okupes feixistes s'hi van trobar còmodes, a Chamberí? "Totalment. Els nazis venien de Tetuán, on gairebé cada nit patien alguna mena de confrontació amb les veïnes, cosa que no es van trobar aquí", explica M. La presència dels feixistes ha estat tolerada, fins i tot vista amb simpaties ("Quan explicàvem que la llar social era d'ideologia feixista, algunes veïnes responien: 'Si donen menjar i sostre a qui no en té, quin mal fan?'", comenta M.). Amb tot, l'objectiu continuava sent ben diferent: "El seu focus d'actuació és Tetuán. Continuen anant als barris obrers perquè el seu objectiu és dividir les capes populars, enfrontar les més febles". Fins i tot després de ser desallotjats de l'edifici de Chamberí, els membres del casal ultradretà han continuat organitzant recollides de menjar a Tetuán... i agredint el veïnat.

El desallotjament de Tetuán va ser conseqüència dels diversos enfrontaments entre membres de l'Hogar Social i el veïnat del barri. Així ho recollia l'informe presentat per la Policia Nacional al jutge que va dictaminar l'ordre de desallotjament. "Quan van arribar a Chamberí, van estar més calms durant un temps, com si no volguessin reproduir la mateixa història que a Tetuán. Però era l'únic centre social feixista de tota la comunitat. La cúpula podia indicar que no fessin enrenou, però era inevitable perquè s'hi ajuntaven els Ultra Sur, Frente Atlético, Outlaw Madrid...", raona M. Es van produir insults, amenaces, persecucions, empentes i fins i tot agressions físiques. Com a mínim un parell d'elles van ser denunciades a la policia. "No cal arribar a l'agressió física. Per a mi, ja és violent haver d'ensopegar pel carrer amb una colla de nazis i continuar el meu camí mirant per sobre la meua espatlla", resumeix un membre de Chamberí en Lucha.

Les activitats impulsades pel casal ultradretà eren de caràcter obertament xenòfob. Les que van assolir més ressò van ser la recollida d'aliments i l'allotjament únicament per a persones espanyoles. Tanmateix, també van fer una campanya d'adhesius per donar suport al comerç espanyol. Ben a prop de la llar feixista, l'aparador d'un comerç de queviures regentat per un ciutadà xinès va ser empaperat amb aquests adhesius. També es va aturar el tancament de botigues espanyoles per impagament, tal com van fer al districte del Retiro amb una perruqueria. A banda, també hi ha constància d'activitats lúdicoesportives, com uns combats de boxa destinats a atreure jovent aliè a l'òrbita ultra. "Res del que fan no és una novetat: l'okupació, el banc d'aliments, la borsa de treball, aturar desnonaments... Imiten els components dels moviments socials que veuen que funcionen", es lamenta M.

El desallotjament del casal ultradretà, però, no havia desactivat l'assemblea veïnal Chamberí en Lucha, que es va reorganitzar per impulsar una assemblea oberta als moviments socials de Madrid. L'objectiu era constituir una plataforma unitària antifeixista de moviments socials, entitats sindicals i polítiques, una mena d'anàloga de la coordinadora Unitat contra el Feixisme i el Racisme existent a Catalunya. "Tenim clar que ells tornaran a okupar. El que pretenem és que, quan ho facin, disposem de la força necessària i no haguem d'esperar un mes per convocar una manifestació de rebuig", afirmaven. Ara, la nova okupació posarà a prova la capacitat de resposta del barri i dels col·lectius antifeixistes. ◀

Manifestació veïnal a Chamberí / JULIO ZAMARRÓN/ DISO PRESS

La premsa a Mèxic: entre la violència i la censura

L'acomiadament de la cèlebre periodista Carmen Aristegui evidencia la pressió governamental sobre els mitjans

Aristegui cobrint una protesta contra l'executiu / ENEAS DE TROYA

Clara Roig
@clarafoska

Segons l'organització Artículo 19, aquesta destitució és un missatge perquè les professionals s'inhibeixin de cobrir temes d'interès públic

La premsa viu moments crítics a Mèxic. L'acomiadament de la periodista Carmen Aristegui de l'empresa de comunicació MVS, on tenia un dels programes de notícies més escoltats del país, s'ha viscut com el cop de gràcia a una llibertat d'expressió en vies d'extinció. En un país on cada 26 hores una periodista és agredida, la impunitat impera en els atacs contra la premsa i el silenci mediàtic ha envaït els estats fronterers del nord, un acomiadament pot semblar poca cosa. Però el carisma d'Aristegui, el seu esperit rebel contra el poder, ha convertit el seu cas en un emblema de la lluita per la llibertat d'expressió.

El detonant de la crisi entre Aristegui i MVS va ser l'adhesió de la periodista i l'equip del seu programa a Mexicoleaks, una

plataforma digital holandesa que permet transmetre informació rellevant de manera anònima. Dies després, es va produir una picabaralla entre la periodista i l'empresa. MVS argumentava que s'havia fet "ús de la marca sense autorització prèvia", va acomiadar dos periodistes i va publicar noves clàusules editorials de manera unilateral. Aristegui no va acceptar aquestes directrius, ja que violaven el seu contracte inicial i li retallaven llibertats editorials i de contingut. Així doncs, va ser acomiadada, juntament amb tot el seu equip. La periodista, lluitadora de mena, va dur el cas als tribunals i l'ha guanyat parcialment: el jutge ha dictaminat la suspensió de les clàusules editorials, però no ha pogut ordenar la restitució d'Aristegui, que conduïa el tercer programa de ràdio més escoltat del país a la franja matinal, el primer en audiència al Districte Federal. Juntament amb el seu equip d'investigació, havia destapat casos de corrupció que involucraven figures polítiques d'alt nivell, com el líder del partit del govern a Ciutat de Mèxic o el president del país, Enrique Peña Nieto.

Missatge al periodisme crític

La popularitat d'Aristegui i la seva aposta per una informació crítica i independent fan pensar que, darrere d'aquests fets, hi ha un clar atac a la llibertat d'expressió. "Sense dubte, el seu acomiadament afecta la pluralitat informativa i el periodisme d'investigació. És una espècie de missatge inhibitor a la cobertura de temes d'interès públic", declara a la DIRECTA Iván Baez d'Artículo 19, una organització que treballa per la protecció de periodistes i en defensa de la llibertat d'expressió a Mèxic.

Segons afirma Aristegui en una entrevista a Russia Today: "Es va crear un conflicte artificial perquè l'acomiadament semblés el resultat d'un desacord intern". Les veus més crítiques amb Aristegui creuen, també, que a l'empresa ja no li resultava rendible mantenir la periodista, tot i la seva audiència. Sigui per una raó o per l'altra, al fons, hi apareix la mà controladora del govern. Ja feia temps que la periodista s'havia tornat una veu massa incòmode. "Aristegui mai no ha estat ben vista pel poder", afirma Raymundo Riva Palacio, fundador de *Milenio* i director d'altres diaris com *El Universal*. "Però els governs mexicans han après a utilitzar els espais més crítics amb ells per legitimar altres accions", puntualitza.

Mesos abans, Carmen Aristegui i el seu equip havien destapat un escàndol de corrupció que vincula la construcció de la mansió de l'esposa del president Enrique Peña Nieto amb l'empresari Juan Armando Hinojosa. Segons el reportatge, les empreses d'Hinojosa, pròxim al Partido Revolucionari Institucional (PRI), haurien rebut contractes públics de

**QUE LES EXPLOSIONS
NOMÉS SIGUIN INFORMATIVES**

#ObjeccióDirecta

Una fiscalia poc decidida

La creació d'un organisme centrat en els delictes contra la llibertat d'expressió no ha canviat la situació d'extrema inseguretat que viuen les informadores

El cas de Karla Silva és un exemple de les mancances de la Fiscalia Especial d'Atenció de Delictes contra la Llibertat d'Expressió (FEADLE). El setembre de 2012, Silva va ser colpejada violentament a la mateixa redacció del diari local. El missatge dels agressors era clar: "*Bájale a tus pinches notas o te va a cargar la chingada*", expressió que, a Mèxic, s'utilitza com a amenaça de mort. Tot i això, la fiscalia especial no va reconèixer el seu cas com un delictes directe a la llibertat d'expressió. Després de sis mesos de silenci administratiu, va concloure que "no exerciria acció penal" en el cas perquè l'estava processant la fiscalia estatal. "La FEADLE va voler arxivar el cas", assegura Silva a la DIRECTA. Atès que a l'Estat de Guanajuato, d'on Silva és originària, no existeix una llei especial per delictes contra la premsa, el seu cas no ha estat considerat com un atemptat contra la llibertat d'expressió, sinó únicament com un delictes de lesions, robatori i amenaça.

milions de dòlars durant l'època en què Peña Nieto va ser governador de l'Estat de Mèxic.

Poc després, a la periodista, se li van tancar les fonts governamentals i l'empresa MVS es va quedar sense el permís per difondre televisió en obert pel canal 52. "L'acomiadament d'Aristegui és una mostra de la intolerància d'un governant a ser qüestionat", afirma César Silva Montes, antic periodista i professor a la Universitat Autònoma de Ciudad Juárez.

Formes de control sobre la premsa

El control del govern sobre la premsa prové d'una llarga tradició autoritària de més de cent anys. El model de subordinació, tal com l'anomena José Carreño Carlón, reconegut periodista i acadèmic mexicà, es va consolidar durant els anys que el PRI es va mantenir al poder. I ho va fer durant molts anys: des de la revolució mexicana de 1910 fins a la transició democràtica de l'any 2000, quan, per primera vegada, l'opositor Partit Acció Nacional (PAN) va guanyar les eleccions.

"L'arrel del problema és l'autoritarisme, un sistema polític molt antic que ho controla tot, entre altres coses, la premsa", assegura Marta Durán de Huerta, periodista mexicana que col·labora amb la revista *Proceso* i és corresponent a Mèxic per la ràdio nacional holandesa.

De les antigues pràctiques de control, basades en la subvenció als mitjans de comunicació i en una estructura politicoempresarial d'interessos comuns mantinguda a través de la corrupció institucional, en queden moltes seqüeles. Entre elles, una de molt estesa: la publicitat governamental no regularitzada, que afecta la majoria de diaris locals. "Els mitjans de comunicació tenen convenis amb les autoritats polítiques i, gràcies a aquests convenis, es pensen que la premsa no pot parlar de res", comenta Fèlix Márquez, periodista de Veracruz.

A més, l'Estat també juga amb la concessió de freqüències de ràdio i televisió i són comuns els repartiments de sobres amb diners en efectiu -o maletins per un càrrec més alt- al personal i les direccions dels mitjans de comunicació.

L'Estat, màxim responsable de la violència contra la premsa

Tractar temes de corrupció que involucrin les autoritats polítiques a Mèxic és una professió de risc. Freedom House qualifica Mèxic com un país no lliure en termes de llibertat de premsa. La causa principal és l'entorn polític i la violència contra la premsa. El 2012, el PRI va recuperar la presidència després de dos sexennis de govern panista. Durant els dos primers anys de govern de Peña Nieto, la violència contra periodistes ha augmentat i la mitjana d'agressions ha passat de 182 a l'any (durant el sexenni

de Felipe Calderón) a les 328 que es produeixen actualment. Així ho ha documentat Article 19 al seu informe *Estat de censura*. En un 56% dels casos, els agressors són funcionari públic.

Segons Iván Baez, l'augment de la violència contra la premsa s'explica per l'afany del PRI de tornar a obtenir el control absolut. "Qualsevol cosa que evidencii negligències, omissions o abusos de poder i permeti evidenciar que el PRI és un partit autoritari molesta i s'intenta controlar a través de la violència", comenta. Tot i que Peña Nieto ha fet alguns esforços per millorar la protecció contra periodistes a escala federal, tot sembla indicar que són propostes per maquillar la imatge de Mèxic en l'àmbit internacional més que una voluntat política genuïna.

L'abril de 2013, va entrar en vigor una nova legislació que atorgava més competències al govern federal per investigar i processar delictes contra la premsa a través de la Fiscalia Especial d'Atenció de Delictes contra la Llibertat d'Expressió (FEADLE), creada el 2010. La noves mesures, però, no han donat els resultats que s'esperaven. Les persones agressores no solen acabar processades penalment. Allà on les investigacions han avançat més, s'ha desvinculat el motiu de l'agressió de l'exercici professional de la víctima. Freedom House fa una crítica molt dura a la fiscalia al seu informe de 2014: "La FEADLE s'ha mostrat incapaç d'atraure les investigacions, tot i tenir jurisdicció. (...) La fiscalia ha tancat diversos casos notoris sense resolució i ha ignorat ordres pendents d'aprensió". ◀

Angélica Rivera de Peña, el president de Mèxic, Enrique Peña Nieto, i el president del Perú, Ollanta Humala

Directa 385 (maig 2015)

19 de maig de 2015

Pg. de 10 a 12 de 13

www.mediainformacion.com

Ha tingut un accident?
Ha sofert una lesió? És malalt?
Englobem per a tu tot el que necessites.

PRIMERA CONSULTA GRATUÏTA.

SERVEIS JURÍDICS VERTADERA MENTE.

Óscar Aznar, Clàudia Bernal i Mònica Bernaldo. Advocats.

Com seria la **Directa** si estigués escrita en castellà?

Entra a www.diagonalperiodico.net i descobreix-ho

2ª edició

ISBN 978-84-617-2798-8

364 pàgs.

el grillo libertario

distribuidora anarquista

www.nodo50.org/elgrillolibertario

elgrillolibertario@nodo50.org

Un reflejo de la sociedad

Crónica de una experiencia en las cárceles de la democracia

Amadeu Casellas

12€

El joc de trons saudita consolida un model despòtic i repressiu

Els canvis a la cúpula imposats pel rei Salman anirien destinats a blindar la successió i relaxar la tensió amb els EUA

Marc Almodóvar
@egiptebarricada
Barcelona

El 23 de gener moria, després de deu anys de regnat, Abdullah bin Abdulaziz al-Saud. Poc després, el seu germà Salman era coronat nou rei de l'Aràbia Saudita, cap de la casa de Saud i custodi de les dues grans mesquites. Tot i que, durant aquests quatre mesos, la casa de Saud ha vist més canvis, nomenaments i destitucions que en totes les dècades anteriors, la tònica general apunta cap al continuisme i la consolidació del model despòtic i repressiu. Tan sols una acció exterior més decidida i proactiva, caracteritzada per una escalada armamentística espectacular i per la intervenció al Iemen, ha marcat la diferència en aquest inici de govern.

Les destitucions, les jubilacions i els nous nomenaments es van anunciar en dues tongades: la primera, el mes de gener; la segona, a través d'una sorprenent comunicació televisiva que es va emetre a les quatre de la matinada d'un dia de finals d'abril. Fins ara, els canvis a la casa de Saud mostren, sobretot, una voluntat de consolidar la successió i relaxar la tensió amb el seu principal soci occidental, els Estats Units. Amb 79 anys, el rei Salman sap que el seu regnat no serà molt llarg i sembla que vol deixar ben lligada la successió perquè quedi en mans de la branca familiar Sudairi, la que sorgeix de l'esposa favorita del fundador del regne.

Moviments en clau successòria

El gener, tan sols assolir el tro, el rei ja va reorganitzar el govern per consolidar el seu poder. Va apartar governadors considerats reformistes, com els de la Meca o Riad, i va destituir el príncep Bandar Bin Sultan, l'home dels serveis secrets que havia aixecat polseguera dins l'administració Obama per les seves crítiques a les polítiques de la Casa Blanca respecte a Síria. Els canvis forts, però, van arribar amb la reforma de finals d'abril. Va relegar el príncep Muqrin -germà de l'actual monarca- de la línia successòria i va promocionar el príncep Mohammed Ibn Nayef -nebot del rei i flamant ministre d'Interior- com a príncep hereu. El moviment trenca la tradició -mantinguda durant 60 anys- de passar-se el tro entre germans. Salman també va promocionar el seu fill -el príncep Mohammad Ibn Salman, de 35 anys i inexpert en la carrera política- a la segona posició en la línia successòria. El nou príncep hereu és un home format a Oregon i entrenat per l'FBI i Scotland Yard. El seu pare era conegut com el príncep negre a causa del seu conservadorisme. Nayef ha guanyat fama en la lluita per desempallegar-se d'Al-Qaida a l'Aràbia Saudita -i per arraconar-la i fer-la forta, de fet, al Iemen. Va sobreviure almenys a quatre atemptats d'Al-Qaida en contra seu. De fet, l'anunci del seu nomenament va arribar l'endemà que es fessin públiques les detencions de 93 presumptes militants d'Estat Islàmic que, suposadament, planificaven atemptats contra l'ambaixada estatunidenca a Riad. La política repressiva, amb denúncies d'abusos constants, es troba a les seves mans.

Tot continua igual

L'Aràbia Saudita té un seient al Consell de Drets Humans de les Nacions Unides des de 2013. Malgrat això, des d'inicis d'any, s'hi han executat 80 persones, la majoria per decapitació. Unes xifres que estan a punt de superar les 88 execucions que van

El nou monarca ha alterat el mapa de la successió dinàstica / ARXIU

tenir lloc durant tot l'any anterior. Les properes setmanes, es podria consumir l'execució del respectat clergue xiïta Nimr al-Nimr, a qui acusen d'apostasia i terrorisme per haver liderat les protestes a la regió del Qatif el 2011.

Mitjançant la reforma, Salman també va forçar la jubilació del príncep Saud al-Faisal com a ministre d'Exteriors després de 40 anys al càrrec. Els darrers temps, Al-Faisal també havia provocat diverses polèmiques arran de les seves crítiques a la política dels EUA respecte a Síria.

A més, va enterrar tota possibilitat oberturista amb la destitució de Nora al-Fayez, la primera i única dona de la història que ha ocupat un càrrec ministerial dins el govern saudita. La seva destitució suposa una victòria dels sectors més conservadors del règim wahhabita, oposats als intents d'Al-Fayez d'expandir els límits de l'ensenyament a les dones amb la introducció de l'educació física.

A més, recentment, aquest regne s'ha convertit en el principal importador armamentístic del planeta i ha superat la fins ara inexpugnable Índia. El 2014, segons el web IHS Jane 360, el govern de Riad va gastar 6.400 milions de dòlars en armament, un augment del 54% respecte a l'any anterior. L'Estat espanyol li va vendre armament per un valor de 240 milions d'euros i va autoritzar exportacions per un valor de 45 milions més. La despesa estatal en defensa ja se situa al quart lloc de l'escala mundial, només superada per Rússia, la Xina i els EUA. ◀

La successió de destitucions, jubilacions i nous nomenaments es va anunciar en dues tongades els mesos de gener i abril

El nou dirigent ha arraconat algunes veus crítiques amb el paper jugat pels Estats Units en la crisi política de Síria

CONSELLS PER AVIATGERES

Quan et llevis a casa d'alguna desconeguda, fes un cafè de forma silenciosa i busca el wifi.

Deixa't sorprendre per totes les coses que et rodegen.

Viu com visqui la gent. Respecta els costums i no siguis etnocentrista. Això sí, pregunta abans de disparar.

Fes cara de bona persona que no té un duro i somriu sempre. Aprèn tres paraules de l'idioma i, si és necessari, utilitza el comodí: Messi.

I recorda, mai no parlis de diners, o pagues tu o paguen elles o ja es veurà...

@Glutamatik

Per en Damià. No t'oblidem

Avui toca camió hidrant

28-29

El pintor Renato Guttuso va testimoniar la complexa història del seu país entre els anys 40 i 80

30

L'exposició 'Mesures de Desajust', de Núria Güell, encreua art i política amb una mirada artística a la crisi econòmica

Una fotografia de l'autora de 'La hora de la estrella'

Quan la intimitat es converteix en transcendència

Clarice Lispector ha esdevingut una de les figures clau de la història de la literatura contemporània. Nascuda a Ucraïna el 1920 i instal·lada al Brasil des dels deu anys, va acumular una obra molt extensa formada per textos de tots els gèneres

Joana Rafart Alaball

"Escriure és tractar d'entendre, és tractar de reproduir allò irreproduïble"
Clarice Lispector

Així resumia Clarice Lispector l'acte de l'escriptura, la seva manera de viure una professió que, més enllà de ser una feina, també la definia com a persona. La seva primera obra, *Cerca del corazón salvaje* (Siruela, 2012), escrita entre els disset i els vint anys, la catapultava directament a la fama i la situa en el panorama literari més important del país. De fet, més tard, l'escriptora lamentà en diverses ocasions un èxit que ella qualificava de prematur i que li impedia de passar les penúries i la mala vida que, teòricament, haurien de tenir totes les persones que es dediquen a la producció literària. Amb el seu debut, un títol extret d'un epígraf de James Joyce, Lispector va crear, malgrat la seva joventut, una novel·la madura i profunda, en què narra la història de la seva primera protagonista femenina, Joana. Tractant de la intimitat de Joana, de la creació d'identitat a partir de la relació amb altres persones, l'escriptora es va iniciar en dos dels temes més recurrents de la seva obra: la feminitat i la transformació i el canvi.

Una vida en trànsit

Una causa important de la repetició de temàtiques, amb personatges en transformació i evolució constant, molt més íntima i personal que externa i activa, és la manera com el viatge marca la vida de Lispector. "En realitat no sé escriure cartes de viatge, en realitat ni tan sols sé viatjar", va escriure l'escriptora. La seva condició de filla d'una família d'immigrants ucraïneses la marca des de petita. Tot i que se la va acabar considerant com una gran patriota del seu país d'acollida, sempre va ser conscient dels seus orígens. Amb una família que fugí dels exèrcits russos que havien violat la seva mare, Clarice Lispector conservà d'Ucraïna les faccions esclaves i un lleuger accent, de provinença una mica

desdibuixada i desconeguda, que es va acabar convertint en tot un símbol identitari. El seu matrimoni amb el diplomàtic Maury Gurgel Valente la va fer viatjar i viure a Anglaterra, Itàlia, Suïssa i els Estats Units. L'enyor de la pàtria queda recollit a la nombrosa correspondència que mantingué amb editors i altres intel·lectuals brasilers, on explica el seu sentiment de soledat i aïllament, motor que li farà escriure algunes de les seves obres més conegudes.

A la cerca de l'elevació

Per a l'autora, la transcendència és una de les característiques més importants de la seva literatura: "On expira un pensament hi ha una idea; en l'últim sospir d'alegria hi ha alegria; a la punta de l'espasa, la màgia: és allà on jo vaig". Lispector aprofita situacions aparentment quotidianes i senzilles per mostrar la part més profunda de l'existència humana. Amb un estil rigorós i mesurat, els personatges van mostrant la seva cara oculta de mica en mica, fins a explicar una situació que transcendeix la quotidianitat. Trobem un exemple que evidencia aquest fet a *La pasión según G.H.* (Siruela, 2013), la seva obra més crítica i elevada. La història parteix d'una noia que va al pis de la seva criada i veu un escarabat. Devora l'escarabat al mateix temps que es devora ella mateixa. En un exercici d'introspecció i presa de consciència sobre la realitat humana, l'autora teixeix un text ple d'acurades descripcions i fa ús d'una sinestèsia que moltes crítiques associen a l'estil de Virginia Woolf.

Lispector va usar el fluir de la consciència de James Joyce sense haver-lo llegit mai, la precisió en el llenguatge de Woolf sense ni tan sols conèixer-la, la visió existencialista del món oblidant l'obra de Sartre. El seu nom és sinònim de rigor, de transcendència, de l'escriptura intensament entesa com a autoconeixement i expressió de la pròpia individualitat. A través d'un llenguatge precís i nítid, crea un món nou on la mateixa autora, juntament amb els seus personatges, bolquen allò més íntim, s'esfondren, es desconstrueixen i es reconstrueixen contínuament. ◀

L'escriptora aprofita situacions aparentment quotidianes i senzilles per mostrar la part més profunda de l'existència humana

Brasilera d'adopció, l'enyor de la seva Ucraïna natal serà el motor que la durà a crear algunes de les seves obres més conegudes

Retrat de l'escriptora a càrrec del pintor brasiler Carlos Scliar (1920-2001)

“El millor de Lispector és com s'arriba a conèixer a si mateixa”

Directora i intèrprets formen la companyia Rude Teatre / GORKA LEIZA

J. R. A.

‘Una llibertat deliciosa’, teatralització de textos de l'escriptora brasilera, es pot veure al teatre Àtic 22, l'espai més experimental del Teatre Tantarantana (Barcelona). L'obra està dirigida per Concha Mila i interpretada per Gemma Sangerman i Núria de Calella

Com definiu l'obra?

Concha Mila: *Una llibertat deliciosa* és una frase que va dir Clarice Lispector. Ens va molt bé per sintetitzar el nostre espectacle perquè, de l'autora, nosaltres n'hem extret la seva visió femenina del món. Parlem del món de la dona, dels seus canvis i transformacions, del recorregut vital de les persones que van a la recerca de la seva llibertat personal. Versionant els seus contes, hem creat una peça formada per diverses situacions, en què cada personatge pren una decisió que fa que la seva vida canviï d'una manera o altra.

Per tant, heu fet una obra per a dones?

C. M.: No, és femenina, però no exclusivament per a dones. El que és cert és que les dones n'entenen l'essència, mentre que els homes es queden al·lucinat perquè els obrim una finestra al món femení. Ens hem trobat amb diversos homes que ens agraeixen la feina feta perquè, gràcies a l'obra, veuen la dona des d'una altra perspectiva i entenen millor aquesta nova realitat.

Núria de Calella: I tampoc és una obra feminista. No té elements polítics ni reivindicatius. Els conflictes són interns, aparentment mínims a vegades; sembla que no passi res, però el procés de d'evolució i transformació és enorme. Als contes de Lispector, hi ha un fort component transcendent en situacions quotidianes o molt senzilles i això és el que hem volgut plasmar. També hi té molta importància el cos de la dona. La presència corporal és molt important en la nostra societat i transformar aquest cos també modifica la nostra manera de viure en societat. Per mi, hi ha una frase clau de Lispector que ho resumeix molt bé: “Bonica? No, dona”.

Què trobarà el públic a ‘Una llibertat deliciosa’?

C. M.: Situacions que faran que s'identifiqui fàcilment

amb els personatges. Encara que sigui en petits fragments, nosaltres parlem de la vida. Què passa quan mor una persona propera, què passa quan tens desitjos de plaer i tens 81 anys o quan t'enamores d'una persona que no et correspon? Parlem de la lluita de poder, de relacions entre mares i filles... L'espectador, probablement, ha viscut coses semblants i es fa seva alguna d'aquestes situacions. Hem creat uns personatges que són metàfora del viatge que nosaltres volíem fer dins d'aquesta obra.

Com plasmeu la idea de transformació i canvi en una peça formada per situacions curtes i deslligades entre elles?

Gemma Sangerman: Hem jugat molt amb el canvi intern i l'extern. Ens vestim, desvestim i maquillem a la vista del públic perquè aquest procés transformatiu sigui molt evident i visual. Fem d'homes i dones, canviem l'escena amb poques peces per obtenir aquesta sensació de canvi i moviment constants al llarg de tota l'obra, perquè faci d'element de cohesió entre les situacions.

Per a vosaltres, què és el més destacable, el millor, de Clarice Lispector?

C. M.: La seva valentia. Descriu què és sentir-se tancada, engabiada en una vida que no és la teua i ser capaç de trencar aquest destí i començar a crear el teu propi camí.

G. S.: Per una banda, la creació d'històries universals i atemporals; per l'altra, l'ús tan acurat del llenguatge.

N. C.: El millor de Lispector és com s'arriba a conèixer a si mateixa i com és capaç de plasmar-ho d'una manera tan bonica. Comparteix la seva intimitat amb el públic i fa que els lectors ens commoguem. ◀

L'assalt a la realitat de Renato Guttuso

Pintor i militant italià, va testimoniar moments clau de la complexa història del seu país entre els anys 40 i 80

'Reunió de veïns' (1975) és una crònica expressionista dels temps de Guttuso

Oriol Fuster Cabrera
@oriolfc

En un moment en què els moviments pictòrics europeus marcaven cada vegada més distàncies entre ells, una persona els recollí i remesclà, tot retornant-los allà on el fet artístic naix: l'experiència humana i la voluntat de narrar-la. Ho féu prenent els dos màxims moviments que el precediren, el cubisme i l'expressionisme, i mesclant-ne les tècniques per representar la quotidianitat i el moment polític de la seua Sicília natal.

Cronista pictòric de la complexa realitat de la Itàlia d'entre els anys 40 i 80, Renato Guttuso supera la dicotomia d'aleshores entre art compromès o lliure per fer, efectivament, art polític i lliure. Considerat el pintor italià per excel·lència del segle xx, citat en cançons de Rino Gaetano o Fabrizio De André i amb una llarga filmografia dedicada, l'obra del sicilià és política en testimoniar, des de l'esquerra, moments clau de l'època -de la resistència antifeixista al funeral de Togliatti, secretari general del Partit Comunista. Però també destaca per centrar la mirada en allò fins llavors obviat.

Privilegiat entre els subalterns, compromès amb les circumstàncies

Nascut a Sicília el 1911 en el si d'una família de l'alta burgesia, Guttuso cresqué pocs anys després que la desil·lusió fruit del decalatge entre l'esperança promesa en el procés d'unitat política de l'Estat d'Itàlia i la colonial realitat quotidiana comencés a tindre traducció política -del moviment resultant, se n'acabaria anomenant màfia. Però si bé com a promotor de l'art compromès -amb l'obra pròpia i en espais com Corrente, un grup de pintors antifeixistes- tingué una gran importància, o durant la dècada dels 70 -temps de foc creuat entre atemptats i violències de tot color, època anomenada posteriorment com *els anys del plom*- acabaria sent parlamentari pel Partit Comunista Italià (on militava en la clandestinitat des de l'any 1940), no són estes les

DIVA HOGAR
REPARACIONS 24H
REFORMES
BARCELONA
93.346.86.01
SANT FELIU DE LLOBREGAT
93.105.77.83
www.clubdivahogar.com

bodega
La Risa
OBRIM CADA DIA
AV. VALLCARGA 81
VINI, VERMUT, TAPES I CERVESES ARTESANALS
ENTITAT CULTURAL SENSE ANIM DE LUERE

FENT TAVERNA
Tavernes Populares i Combatives
La Taverna
RUSSAFA - VALÈNCIA
Carrer Dènia, 18 | 605 838 299

COOPERATIVA AUTOGESTIONÀRIA
www.laciutatinvisible.coop
ATREVEIX-TE A IMAGINAR-LA

una altra economia és necessària
una altra forma d'estalviar ja és possible
coop57
serveis financers ètics i solidaris
www.coop57.coop

'Batalla del pont del Ammiraglio' (1951)

'La platja' (1955-1956)

'La vucciria' és el nom amb què és conegut el mercat de Palerm. L'obra exemplifica l'afany de Guttuso per introduir la realitat siciliana en l'imaginari artístic internacional

L'obra de Guttuso és política en testimoniar, des de l'esquerra, moments clau de l'època -de la resistència antifeixista al funeral de Togliatti, secretari general del Partit Comunista-, però també per posar el focus sobre allò habitualment obviat

seus majors aportacions polítiques. Renato Guttuso, que començaria a pintar de molt jove, acabà sent exposat, a la llarga, en museus d'Estat, com el Thyssen de Madrid o l'Es-torick de Londres: la seua carrera acabaria per introduir l'esquerra italiana i Sicília en l'imaginari artístic internacional. Posant a primera línia allò culturalment desconegut i políticament subaltern, Guttuso mostra que no limitar-se a allò propagandístic també és fer política.

Compromès, també, amb la pròpia vida, també són de Guttuso els millors frescos i natures mortes. La sensibilitat del pintor a l'hora de representar la bellesa dels aliments s'adiu a la sensibilitat per la justícia i la igualtat que va conrear en l'àmbit polític, i un particular sentit de l'humor pop que mostra introduint personalitats referencials per ell com Pablo Picasso o Marilyn Monroe a les obres. Fascinat, també, per la bellesa femenina -en pintura i en l'àmbit privat-, féu de la pròpia vida un assaig del que, en mots seus, és la pintura: "Un llarg seguit de representacions d'allò que estimes". ◀

'Rocco i el seu fill' (1969)

'Sindries' (1987)

Les nostres victòries també són teves

...associa't
www.ecologistasenaccion.org

AMB TU PODEM FER MOLT MÉS

“No es podrà fer efectiu cap canvi social profund sense canviar els patrons culturals”

L'exposició 'Mesures de Desajust', de Núria Güell, es pot veure al centre Arts Santa Mònica de Barcelona fins al 12 de juliol. Amb només 34 anys, l'artista catalana ja ha exposat la seva obra a una trentena de ciutats de tot el món

Güell i l'Oficina de Rescat Invertit, on s'ofereix assessorament gratuït als ciutadans interessats / VÍCTOR SERRI

Ana Sofia Cardona
@marihipotenusa

Què és l'art per a tu?

Com a creadora, per a mi, l'art és una forma de coneixement. A nivell col·lectiu, l'entenc com un dispositiu de pensament crític que permet que la societat es repensi a si mateixa. Personalment, també el visc com una forma de lluita, tot i que moltes vegades em pregunten per què no ho faig des d'altres esferes, com la política. Més enllà de la llibertat d'acció que m'ofereix l'esfera artística, em sembla fonamental reconèixer el paper que té la cultura com a sistema de creació de valors. Com tots sabem, els sistemes simbòlics són instruments de dominació d'un grup social sobre un altre. Existeix una cultura dominant que defineix la realitat per a la resta de la societat. Per aquest motiu, estic convençuda que no es podrà fer efectiu cap canvi social profund sense canviar els patrons culturals, el marc perceptiu que guia la conducta humana.

Com defineixes el teu art?

La meua investigació aborda els límits de la legalitat. Analitzo l'ètica practicada per les institucions que ens governen i detecto els abusos de poder comesos a través de la legalitat establerta i la moral hegemònica. El coqueteig amb els diferents poders establerts, els privilegis del món de l'art i la complicitat amb diferents aliats són els recursos en què baso els meus projectes, els quals, diluint-se en els límits de la meua pròpia vida, es

desenvolupen en contextos específics amb l'objectiu de subvertir les relacions de poder i dominació instaurades.

D'on parteixes per desenvolupar un projecte?

De la ràbia, la impotència o el malestar personal que em provoquen certes dinàmiques socials, polítiques o econòmiques establertes que ens afecten com a col·lectiu. A partir d'aquí, començo a investigar el que vull treballar, des de diferents disciplines i perspectives, per configurar un mapa conceptual complex que em permeti definir l'operació artística que guiarà el projecte.

Què ha estat per tu el rescat que hem patit?

Entenc el rescat bancari i les suposades mesures d'ajust com un robatori legal de drets ciutadans dut a terme pel govern i el capital financer amb l'objectiu que una minoria especuli amb ells. Ha estat una forma de despatrimonialització d'allò públic, un saqueig.

Parla'ns de l'Oficina de Rescat Invertit (ORI).

És un projecte que forma part de l'exposició *Mesures de desajust*. L'ORI pretén aplicar les mateixes estratègies d'enginyeria social que ha aplicat l'Estat, però en la direcció contrària. Es configura com una oficina activa, instal·lada al museu, que difon diverses possibilitats per revertir aquesta situació oferint assessorament gratuït als ciutadans interessats. Dins la bateria de possibilitats que ofereix, hi conviuen alguns dels meus projectes artístics anteriors,

com el manual *Com expropiar diners a les entitats bancàries*, i iniciatives d'agencament popular dissenyades per ciutadans anònims o per col·lectius socials, com Derecho a Rebelión, que fa uns manuals de desobediència econòmica molt recomanables. Des de l'Oficina de Rescat Invertit, per exemple, parlem de fer desobediència fiscal a la declaració de renda com una estratègia de redistribució dels impostos per destinar-los al bé comú.

En què consisteix aquesta estratègia?

Per posar un exemple: si estem en contra de la política militar que l'Estat espanyol està aplicant a la frontera Sud, no té sentit que paguem els impostos que es destinaran a aquest fi. Podem assignar la part proporcional d'aquesta partida que hem de pagar a Hisenda a alguna iniciativa ciutadana com Tanquem els CIE. O aportar a la PAH la part proporcional dels nostres impostos que l'Estat utilitzarà per pagar els interessos del deute. Qui no vulgui que els seus impostos serveixin per pagar la monarquia, l'església o les presons, que els destini a iniciatives al servei de la societat. No és res nou: l'objecció fiscal és una de les estratègies de desobediència que va dur l'Índia a independitzar-se de l'Imperi Britànic. ◀

Més informació sobre l'Oficina de Rescat Invertit, horaris d'atenció i contacte:

www.facebook.com/oficinarescateinvertido?fref=ts
www.nuriaguell.net/

ger
ENTITAT
CULTURAL I
ESPORTIVA

C/ del PI 25.Ribes.(Garraf),Països Catalans
08810.Tlf:93 896 12 00.ger@mesvilaweb.com
...aquest estiu posem la directa amb la nova web
www.entitatger.cat

**KAMILOSETAS
MUSKARIA**

distribuidora llibertària
www.nodo50.org/kamilosetas
kamilosetas@nodo50.org

productes
de la
terra!

El portal
de venda
de productes
dels PPCC

www.productesdelaterra.cat

COL·LECTIU RONDA

assessorament JURÍDIC
a PERSONES i entitats
d'economia SOCIAL

www.cronda.coop

TAM-TAM
disseny gràfic · il·lustració
web · compaginació

www.fundaciotamtam.org

RESSENYES

Conte ètic de pacifisme en temps violents

Ignasi Franch
@ignasifranch

Estrenada a les sales cinematogràfiques estatals amb un retard considerable, *Mandarinas* és una ficció situada en el context de la guerra d'independència d'Abkhàzia. En plena descomposició de l'URSS, ressegueixen les tensions entre la població abkhaz i una República de Geòrgia que vol tornar a annexionar un territori que ha conquerit i perdut alternativament durant segles. El conflicte armat fa fugir la majoria de la població d'origen estonià, però no Ivo. Fuster d'edat avançada, roman a casa seva i ajuda un veí que vol collir els fruits del seu hort abans d'exiliar-se.

El realitzador Zaza Urushadze no ens explica exactament la història d'un paradís perdut a causa dels enfrontaments. Tot i la bellesa de les localitzacions, d'un entorn rural allunyat dels combats, el film comença amb el protagonista rebent la visita de mercenaris a la cerca d'enemics... i de menjar, perquè el plom no alimenta els cossos. La violència, doncs, és evident des de l'inici, però Ivo exemplifica la tossuderia de la persona que no vol cedir el pas a la mort i a la guerra. Quan l'estonià recull un supervivent ferit de cada bàndol, queda clara l'aposta artística del cineasta: representar com la vida intenta obrir-se pas fins i tot en plena

confrontació, fins i tot en aquells que han irromput amb armes en un escenari de pau, i suggerir que posar rostre a l'adversari anònim pot fer trontollar la lògica del combatent.

El drama sobre els horrors que pot comportar la deshumanització de l'altre, escenificada en les constants amenaces de mort entre els dos protegits del fuster, s'endolceix amb moments de quotidianitat plàcida i d'una emotivitat continguda. *Mandarinas* té quelcom de conte ètic, d'estètica senzilla i embellida, fonamentat en la noblesa del seu protagonista. Urushadze aposta pel pacifisme, per una crida a la tolerància que, tot i parlar del passat, apel·la a un present de reconciliacions pendents. El resultat es pot considerar ingenu, però el trajecte narratiu inclou suficients mossegades de realitat per no esdevenir massa complaent. I, al final, es recalca la impossibilitat de viure aliè a la guerra: Ivo comença fent caixes i acaba fent taüts. ◀

CINEMA

Mandarinas

Director i guionista: Zaza Urushadze
Durada: 86 minuts

Guspieres poètiques per encendre les ments

Misael Alerm Pou
@MisaelAlerm

El nostre parlar, com la majoria de llengües, té uns fonaments en l'entorn que surten sense voler. És el recurs inconscient d'utilitzar els elements que ens envolten per fer-nos entendre, com a motiu expressiu. El primer poemari d'Aina Torres Rexach té aquesta característica explotada al màxim, sobretot en la seva primera part. *Dos hiverns i un incendi* evoca constantment l'estiu des del cansament de finals de gener: les ganes de llum i de calidesa, de distensió, un enyor general de les formes de vida de l'estiu. Tot plegat no és només una metàfora sobre el desamor: l'autora també fa net, treu els trastos de l'ànima, assenyalava els dies que no tenen nom, els de pura rutina, perquè no es perpetuïn. Torres fa repòs del cos (tan present) fins que prou: "Marxo de l'hivern" clou la primera part i la clou molt bé. Ho fa amb uns versos que no em puc estar de reproduir: "Ara és quan brama l'hivern estrident / (és la cerimònia del món llunyà / amb un arsenal ben exagerat / que reuny com el seny, la gran campana / i que diu: "cap a casa, poca cosa!"). Una cita de Josep Palàcies ens recorda que un poema no és per reci-

tar-lo, sinó per encendre el món. En la segona part del poemari, hi apareixen peces que s'allunyen d'un dir més íntim i corporal, substancialment polític, cap a un dir més convencional. Els versos semblen elaborats per ser recitats en un acte reivindicatiu més que que no pas per encendre el món; semblen més incendiàries que incendis. Però això és un risc que s'ha de córrer si es vol fer una poesia compromesa. Entremig, hi ha poemes que sí que encenen, perquè són guspiera, i que ens recorden el millor Brossa i la Marçal (atenció: algú que s'atreveix amb la sextina altra vegada!). *Dos hiverns i un incendi* necessita ser llegit de dalt a baix, cada part té el seu pes i el conjunt fa l'equilibri. Llegiu-lo, feu-ne ús: que us encengui. ◀

LLIBRE

Dos hiverns i un incendi

Autor: Aina Torres Rexach
Editorial: Viena
Pàgines: 50

LITERAL
fira d'idees & llibres radicals

29, 30 i 31 de maig / Atenció Harmonia / fira d'idees & llibres radicals
més de 30 editorials, 12 mitjans de comunicació crítics, xerrades, conferències,
música negra, cervesa artesana, i molt més...

<http://bcn.cat/ykm.is/literal>

inDirecta

/ ENRIC CATALA

“Volen tapar l’objectiu de la càmera per ocultar la repressió”

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

L'any 1985, vas ser guardonat amb el Premi Fotopres per la instantània 'Guerra en el astillero', en què apareix un agent de la Policia Nacional espanyola exhibint una pistola. Què en recordes, d'aquella fotografia?

Estava cobrint el funeral d'un obrer que havia mort el 23 de novembre de 1984 durant els enfrontaments a les drassanes de Bilbao. Les protestes a Euskalduna, el complex de construcció naval situat a la riera de la capital biscaïna, havien desfermat un gran conflicte arran de la decisió del govern del PSOE de desmantellar-lo. Vaig captar la imatge d'una revolada. Vaig prémer l'objectiu i vaig amagar la càmera perquè, si m'haguessin vist, me l'haurien requisada i hauria perdut tot el material.

Quin valor narratiu té?

Sortia dels marges establerts. La policia tenia moltes coses per amagar, arran de la mort d'un manifestant produïda 48 hores abans. La foto servia per mostrar les pràctiques que aplicaven les forces de l'ordre en aquell context de mobilitzacions.

La tasca fotoperiodística d'aquella època era molt diferent de l'actual?

Aleshores, jugàvem amb la novetat i amb el fet que les receptes del passat havien quedat desfasades. Si bé les autoritats aplicaven la força bruta quan els convenia, no podien denunciar-nos, com pretén avui la llei mordassa. Abans, quedava clar qui era el dolent -el policia va ser apartat del cos durant dos mesos per haver-se excedit- mentre que, ara, els dolents serien el treballador per resistir-se i el fotògraf per retratar la situació.

És més difícil treballar ara?

Abans també ho era, sobretot a Euskadi. El 20 de novembre de 1983, amb un cap dels GAL com Julián Sancristóbal com a governador civil de Biscaia, vaig ser colpejat per la policia durant una manifestació contra l'OTAN a Bilbao. Em van detenir, però, al cap de mitja hora ja era al carrer i les fotos aparegudes en un rotatiu demostraven que m'havien agredit.

Fins a quin punt ha persistit la censura?

Sempre hi ha obstacles. Recordo una protesta dels treballadors d'El Corte Inglés tancats a la setena planta dels magatzems a Bil-

bao. Vaig ser l'únic reporter que ho va cobrir i cap mitjà no va publicar les fotos. La dependència dels mitjans a aquesta i d'altres empreses que els omplen les butxaques va ser determinant. Aquesta dinàmica s'ha accentuat amb el temps. Avui, les imatges són planes i grises per evitar mals majors amb les anunciantes.

La fotografia de denúncia ha perdut pes?

Prevalen els interessos de les companyies i la immediatesa. Abans, ens hi estàvem hores, entre cobrir els fets, tornar a la redacció, revelar els negatius, fer la còpia i enquadrar les imatges. Ara, la fotografia es pensa el mínim possible: s'ha de prémer el botó i enviar-la tan aviat com es pugui.

La professió s'ha deteriorat?

Curiosament, la gent està més formada que abans, però es dedica a la fotografia de la mateixa manera que podria exercir qualsevol altra professió. Aleshores teníem la inquietud de retratar el context en què vivíem i el fotògraf estava reconegut, mentre que, ara, s'envia un redactor amb una càmera. Aquesta pràctica va en detriment de la qualitat perquè, si fas dues coses alhora, una d'elles acaba sortint malament.

Cal defensar el fotoperiodisme per la seva funció social?

Sens dubte. Quan la policia em va detenir el 20 de novembre de 1983, poca estona després ja era al carrer. Ells sabien per què m'havien agafat, però em van alliberar gràcies a les trucades del mitjà i dels companys de professió. Avui, en canvi, el responsable d'haver detingut un fotògraf no es posaria al telèfon.

El reporter gràfic està més desprotegit que mai?

Ho està a tots nivells. En primer lloc perquè, davant d'una agressió policial, el problema no el té la policia sinó ell, que pot ser acusat de danyar la imatge de les forces de l'ordre. Així ho pretén la llei mordassa, que, en lloc de protegir la llibertat d'expressió, vol tapar l'objectiu de la càmera per ocultar la repressió. Això, sumat al fet que la majoria dels professionals són autònoms i les empreses no els cobreixen les esquenes, atempta contra una tasca que és molt necessària. Hem de reivindicar el fotoperiodisme tal com el van concebre Català-Roca, Centelles i altres grans reporters i recuperar-ne les essències. ◀

Txema Fernández Casado

Fotoperiodista

Txema Fernández Casado (Bilbao, 1962) ens obsequia amb imatges de la vida quotidiana. No ha deixat la càmera malgrat l'infart cerebral que, l'any 2005, el va apartar d'aquell fotoperiodisme incessant amb què, de jove, havia cobert els inicis del postfranquisme al País Basc. En plena efervescència democràtica, una de les fotos d'aquest reporter de Santurtzi va donar la volta al món: 'Guerra en el astillero'. Era el novembre de 1984, cinc anys després de començar a treballar per l'Agència EFE. La imatge li va reportar el Premi Fotopres 85, atorgat anualment per la Fundació La Caixa. "Fa 30 anys em van concedir el Fotopres i, avui, gràcies a la llei mordassa, aquesta instantània seria premiada amb una multa de 30.000 euros", ironitza. A través d'aquesta reflexió, Fernández Casado reivindica el fotoperiodisme com a eina per vigilar les urpes d'un poder que, a cop de decret, ens retorna a èpoques pretèrites.